

Miloš Konáš

MLADÉ DNY

Povídky:

Červená kulička

Dnes potkám lásku

Kácení máje

Smrtihlav

Čisté ruce

Žabák

K dědovi do Újezda

V pátek třináctého

Hic sunt leones

ČERVENÁ KULIČKA

Kluk neměl mámu. Utekla před časem s vousatým pokladačem parket. Ani na ni moc nevzpomínal. Pořád ho bila. Teď se měl dobře. Nikdo se o něj nestaral, jen babička.

Věčně byl venku. Zvláště nyní, na jaře. Ještě stále nosil čepici na uši, kterou mu táta poslal k vánocům. Byl na ni emblém kosmického raketoplánu.

Běhal po staveništi s rozpaženými rukama a hrál si na letadlo. Nikdo si s ním hrát nesměl. Byl špatným příkladem a postrachem spolužáků, kteří nedaleko hráli kuličky. Byl to uličník. Často se pral.

Dnes by se nechtěl prát, dnes by moc rád hrál s dětmi kuličky, jenže žádné nemá. A nikdo mu nepůjčí. Tak běhá v kalužích a blátě, po naskládaných panelech, po obrubnicích nedoasfaltované ulice. Ruce rozpažené, hlava zakloněná k slunci.

Zakopl a upadl.

Nic se nestalo. Jen se víc zamazal. Otíral rukama bahno z tepláků a proto hned nezahlédl tu červenou kuličku. Ležela na studené zemi jako krásný dosud neobjevený svět. Uviděl ji a popadl. Napřed ji překvapeně prohlížel, pak se na ni usmál. Patřila mu. A může jít hrát!

Ještě dnes může mít plný pytlík kuliček. Modrých, zelených, fialových. Jako jiní kluci. Může je vyhrát. Má přece s čím hrát!

Chvilí se jen díval. Nevšimli si ho. Věděli, že nemá kuličky. Ale on měl a když hráli o jednu, stoupl si za čáru, aby házel první. Rozkřičeli se.

„Hron nehraje!“

„Hraju!“

„Nehraješ!“

„Mám kuličku!“

Hodil ji a někdo do něho strčil. Kulička se zakoulela daleko od jamky. Hron se za ní rozběhl.

„Hron, slon,“ ozvalo se z hloučku.

Jindy se pro to pral. Teď šel s kuličkou zpátky, jako by neslyšel. Největší z kluků stál rozkročen za čarou.

„Řek jsem si, hážu první,“ protestoval Hron a cpal se na místo.

Nenechali ho.

„Tak posled,“ řekl smířlivě a ustoupil.

Dlouhán hodil kuličku do jamky.

„Ať hraje,“ řekl přezíravě.

Ostatní netrefili. Ani Hron. Kulička před jamkou uskočila stranou. Zůstal druhý a neměl naději. Všechny byly příliš blízko důlku, až na jedinou. Ta zbyla naposled.

„Řekni půlána,“ nabízel Hron.

„Se slony se nedělím,“ odsekl dlouhán a pečlivě mířil.

Kulička se prudce řítila k jamce, spadla mezi ostatní a jednu vyrazila.

„Hurá,“ vykřikl někdo a zmlkl.

Dlouhán šel pro výhru.

„Jak to?“ řekl Hron. „Jedna je venku.“

„Byla už v jamce.“

„Ale není!“

Kluk o celou hlavu vyšší vrazil do Hrona.

Zase upadl. Ale honem se zvedl, a dřív, než mohl dlouhán sebrat kuličky z jamky, skočil na něho. Váleli se na té studené a syrové zemi.

„Pust’,“ sípal dlouhán, „pust’ mě!“

Hron jenom trochu povolil sevření kolem dlouhánova krku.

„Pustíš?“

„Jo, ale cvrnkám!“

„Cvrnkám?“ zeptal se znovu výhrůžně a zesílil stisk.

„Cvrnkáš,“ skučel dlouhán.

Hron pustil. Vstali. Dívali se na sebe a byli celí zmazaní.

„Slone pitomej!“ nadával dlouhán a plívl.

Hron se plivanci vyhnul. Dlouhán ustoupil mezi ostatní. Mlčeli. Bylo už snadné cvrnknout kuličku do jamky.

A měl jich šest.

Stranou stála holčička. Dívala se, jak je přepočítává. Někdo mu zespodu udeřil do dlaně. Jedna se zakoulela až k ní. Zvedla ji. Nesla mu červenou kuličku.

„Nech si ji a hraj,“ řekl Hron a pohodil hlavou. Nikdo si netroufal protestovat, ani se smát.

Znovu házel posled, jenže nevyhrál. Ani holčička nevyhrála. Zbývaly mu čtyři kuličky.

„Hraju o dvě,“ řekl dlouhán a holčičce něco šeptal. Byl to její bratr.

Musel ji postrčit. Nechtěla jít sama k Hronovi. Nakonec šla a on půjčil. Dvě. Nepochopil, že je to zrada. Ani ona nic nepochopila. Znali ještě málo lstí tohoto světa. Proto prohráli, když už měli vítězství skoro na dosah. Zbývalo jedinou kuličku cvrnknout do jamky a měli jich plné hrsti. Ale holčička se bála, že netrefí.

„Prskni,“ radil jí bratr, „prskni, stejně netrefíš!“

Cvrnkla kuličku daleko od jamky.

Na Hrona nedošlo. O výhru se rozdělil dlouhán s usopeným klukem.

„Půjč nám,“ prosila bratra holčička.

„Řež domů,“ křikl dlouhán a odstrčil ji.

Hrálo se o tři. Každý měl dost kuliček. Jen Hron už neměl nic. Koukal vyčítavě na holčičku. Mrzelo jej, že půjčoval. Podvedla ho. Všichni mají radost,

že už nemá s čím hrát. Nenechá si to líbit, to posmívání. To posmívání si líbit nenechá.

Nikdo se neposmíval.

Nevěděl, co dělat. Za ránu, ránu. To znal. Teď neměl proč někoho bít. Neprohrál on, ale ta holka. A bylo to domluvené. Bylo. Dobře viděl, jak jí bratr něco našeptává. Proč půjčoval? Mohl teď ještě hrát. A vyhrál by. Jistě by vyhrál. Už zas nemá nic.

Díval se na jamku plnou kuliček. Červená byla zase navrchu. Patřila mu. Našel si ji a zase si ji vezme!

Vzal.

Vzal z jamky plnou hrst. Za trest, za ten podvod. Ale nedovedl rychle utíkat. Doběhl k naskládaným panelům, a měli ho. Povalili na zem, bili ho a nadávali zloděj.

Cítil, jak mu dlouhán dosedá na tělo, rozpažuje ruce a koleny tlačí paže v nadloktí. Hodně to bolelo. Až musel otevřít pěstě a kuličky vypadly. Někdo mu držel nohy a křičel zloděj. Zloděj. To mu vadilo nejvíc.

Byl zloděj. Bude už pořád zloděj.

Paže ho strašně bolely, jak na nich dlouhán klečel. Najednou bolest pominula. Ležel sám na studené zemi a vnímal jen modro oblohy.

Vedle stála holka a natahovala ruku. Nabízela mu červenou kuličku, kterou mstitelé přehlédli.

Vydal se k rozestavěné prodejně. Pořád myslel na to, že si s ním už nikdo nebude chtít hrát, že je zloděj.

Vylezl na nejvyšší haldu písku a rozhlížel se kolem. Za jinou prodejnu a dětským hřištěm s kolotočem hráli cizí kluci kuličky. Dole pod hromadou stála holčička a nabízela mu tu červenou.

„Hod' ji sem!“ křikl rozhodně.

Holčička poslechla. Kulička dopadla k jeho nohám. Zvedl ji a chvíli uvažoval, zda nemá jít hrát k té vzdálené partě kluků, které nezná. Ti na něho nebudou pokřikovat Hron-slon, nebudou vědět, že je zloděj. Najednou se rozmáchl a vši silou kuličkou hodil co nejdál mohl.

Díval se, jak holčička běží, hledá ji a chvíli ji nechal. Dobře si pamatoval, kam kulička dopadla. Když se přiloudal na místo, nenašel ji.

Znechuceně se vydal ke kolotoči.

Holčička utíkala za ním.

„Kdo nás bude točit?“ zeptala se a šplhala na sedátko.

„Každý chvílku,“ řekl a opřel se o nosnou tyč.

Dívčiny vlasy zasvítily. Vždycky, když se její hlava dostala do přímky se zapadajícím sluncem, zazářily jako plamínky. Točil stále rychleji. Vlasy poletovaly a rozsvěcovaly se.

„Dost,“ volala holčička.

Přidal. Čím víc točil, tím víc vlály.

„Dost,“ pištěla, „je mi špatně!“ a přitiskla si dlaně na obličej.

Lehl na tyč a brzdil nohama. Kolotoč pomalu zastavoval. Holčička měla pořád ruce na tvářích. Přistoupil k ní a těmi svými zašpiněnými prsty je z jejího obličej sejmul. Rty měla křečovitě sevřeny, ale v očích svítily jiskřičky.

Najednou vyprskla, vysmekla se a utíkala zase tam, kam odhodil tu kuličku. Ruce rozpažila, jako letadlo.

„No tohle!“ zvolal překvapeně Hron.

U písku ji dohoní, chytí za ty dlouhé vlasy, aby to bolelo, aby pochopila, že nemá podvádět, že se přece nesmí podvádět!

Najednou se holčička sehnula. Něco sebrala a radostně volala:

„Mám ji! Našla jsem ji. Mám červenou kuličku!“

„Dej ji sem!“ volal Hron a rychle k ní přiběhl.

„Zase ji vyhodíš a budeme ji hledat, ano?“

„Ne,“ řekl Hron a díval se na kuličku.

„Tak, co s ní budeš dělat?“

„Pudu s ní hrát,“ řekl rozhodně.

„Vždyť tě nenechají, nenechají tě hrát kuličky, nenechají!“

„Nechají,“ řekl a vykročil k těm cizím klukům, kteří za novou prodejnu cvrnkali do jamky, neznali ho a nevěděli, že je zloděj.

„Nechod,“ volala za ním, „půjdeme na kolotoč, já tě budu točit, teď tě budu točit já, dlouho, jak dlouho budeš chtít...“

Neobrátil se. Šel hrát.

„Hron, slon, pitomec, Hron, slon, zloděj!“ ozvalo se za ním, a zdálo se, jako by z těch dívčích nadávek bylo slyšet pláč.

DNES POTKÁM LÁSKU

Ve chvíli, kdy procit a za oknem uviděl zář jarního slunce, umínil si, že ji dnes potká!

Ráno slibovalo den, ochotný splnit jeho rouhavé přání.

Vstal, díval se z okna na město obtěžkané mlžným ranním oparem a slabikoval v siluetách vyčnívajících věží chrámů, až našel malé zastrčené písmenko: Žulovou věž.

Zdálo se mu, že rozeznává i hodiny, ty staré čtvercové hodiny, které už týden nebijí. A on je spraví, on s panem Bánkem, který si ho vybral, jako jediného ze všech kluků v dílně.

Třeba zrovna z té věže uvidím svou první lásku!

Byl nedočkavý, roztržitý, šťastný. Hvízdal si, zpíval, poskakoval po bytě, který ostatní členové rodiny v ranním spěchu opustili, lenivou vodu popoháněl k varu trylky foukací harmoniky a stačil se na svou tvář občas podívat do zrcadla. Všechno dnes pohodlně stihne, dokonce po sobě ustele postel, starý Bánek se k věži přibelhá určitě až po deváté.

Schodiště seskákal po jedné noze, před posledními schody zapřel ruku o zábradlí, vyšvihl nohy před sebe a stříhl jimi ve vzduchu v dokonalé přednožce. Nežli dopadl, uslyšel hlasitý výkřik. Přistál přímo mezi střepy z rozbité lahve mléka, bílá tekutina se rozlévala po dláždách předsíně. Veliké modré dívčí oči na něho poděšeně zíraly. Neznal je a nenapadlo ho, že patří té nové, která se před několika dny přistěhovala do bytu o poschodí výš. Proto ani nevěděl, jak se jmenuje.

„Já, já to utřu,“ zakoktal a ucítil na tvářích nepříjemné horko.

„Neobtěžuj se,“ řekla dívka odměřeně a pořád ještě lapala po dechu. Vystupovala pomalu po schodech a svaly na lýtkách jí přecházely do ladných tvarů.

Posbíral rychle největší střepy a když je házel do popelnice, o jeden se řízl a zaklel. Takhle začíná den, kdy chce potkat lásku?

Loudal se k zastávce autobusu širokou ulicí a z panelákových domů vycházely dívky, svítící jarním ránem. Hleděl jim do tváří, předbíhal je a otáčel se, ale žádná si ho nevšímalá.

Asi je ještě brzy, uvažoval, ráno se snad nikdy láska nepotkává. A nechal si ujet přeplněný autobus. Měl čas. Nemusel do dílny. Musel na Žulovou věž, až nahoru k hodinám. Bánek si ho vybral, jediného z učňů, jediného ze všech kluků, co tam v dílně jsou. Něco v těch hodinách prasklo, někde se urazil zub nebo zlomila hřídel. Ve starých hodinách vždycky něco praskne. Tyhle už bijí tři sta let.

Ploužil se pomalu kaštanovou alejí a hleděl dolů na řeku. Byla stříbrná, tichá, prázdná. Jen pár rybářů na šedavých loďkách nastavovalo záda slunci. Nedalo mu to a musel blíž. Blíž k vodě, která ho vždycky lákala. Třeba mu poví, kde hledat lásku.

Řeka se tvářila tajemně a nepřístupně. Neprozradila nic. Tekla líně za svým cílem. Nechávala smutné zatoulané dřevo v táhlých bludných kruzích obíhat mimo svůj široký proud. Pomáhal mu kameny uchytit se opět v proudu a na Barboře osmkrát udeřilo. Ještě to pohodlně stihne tramvaj. Bánek je přísný pouze na hodiny.

Běžel přes most a na refíži uviděl dívku. Držela krásnou koženou brašnu s tenisovými raketami, stála tu sama a on také, proto se osmělil:

„Taky hraju tenis,“ řekl a lhal. „Jen tak za barákem na plácku,“ snažil se alespoň trochu svou lež zmírnit.

„Tak přijď na kurty,“ řekla dívka zcela samozřejmě.

„Kam?“

„K nám, do oddílu! Můžeš se hned přihlásit. Pojeď se mnou, jestli máš čas.“

Byla tu tramvaj a rozjela se na jinou stranu než mířil on.

Mluvila o tenisu a o pravidelných trénincích, které nesmí zanedbávat a on kýval a mlčel, aby nemusel lhát a dal se zapsat do tenisového oddílu, protože si myslel, že potkal lásku.

Viděl ji už jen zdálky, v drátěné kleci usilovně běhala za bělostnými míčky, poslouchala náročné požadavky plešatého pána a pokorně kývala hlavou.

Budu si držet tvář, budu tvrdit, že mě bolel zub, řeknu, že jsem byl u zubaře. A s čekatelskou průkazkou tenisového oddílu jel zpátky k Žulové věži.

Ale nedorazil. Tramvaj před nimi se porouchala.

Vystoupil s ostatními a myslel si, že to tak má být, šel pěšky a staříček Jakub svými kladivky odklepal půl desáté.

Báněk ho přerazí. Báněk vždycky drží slovo. Čeká tam, jistě tam čeká, čeká, až on vleze do hodin a vymontuje krokáč nebo větrník, Báněk tam sám vlézt nemůže, Bánkovi hvízdá dech a neslouží nohy.

Najednou mu bylo líto toho dědy s odřenou lékařskou brašnou, ve které nosí své nástroje. Vypadá jako doktor, je to doktor, který dovede uzdravovat hodiny.

Bloumal u nárožních plakátů, sledoval jedoucí auta, postával před výklady. Přesvědčoval se, že už tam nemůže jít, teď už tam nemůže jít, jediné, kdyby se přiznal.

Rozběhl se a utíkal.

Zadržela ho červená světla semaforu, jako ty druhé. Na nohu mu dopadla velká cestovní kabelka. Nad ní se houpaly vlasy temné jak havraní křídla. Pak unavená ruka rozhrnula oponu a spatřil omluvný dívčí úsměv.

Lidé vyrazili a on se nabídl. Nesli tu těžkou kabelu spolu a on nevěděl kam, ale napadlo ho, že potkal lásku a tak došli až k nádraží.

Měl lásku! Krásnou usměvavou, pravdivou jako slunce, které stvořilo tento den. Byla to studentka a mluvila normálně, smála se normálně a poslouchala, když zadýchaně mluvil o dílně, o řece i o hodinách.

Nakonec jí odvezl vlak, ale slíbila, za čtrnáct dní, jen jak udělá tu obávanou zkoušku, zavolá mu. Jenže si asi těžko mohla zapamatovat číslo jejich telefonu.

Ruch před nádražím jakoby v tom pokročilém dopoledni zlenivěl. I on byl teď líný. Přešel široký bulvár a nechal se pohltit parkem, ve kterém chtěl být sám a myslit na svou lásku a nenašel tu volnou lavičku.

Až vzadu, v přerostlém křoví objevil jednu téměř prázdnou. Ani si nevšiml, kdo sedí s kapucí na hlavě na jejím kraji. Chtěl myslet na dívku, kterou odvezl vlak a musel myslet na Bánka. Proto ho nezajímalo co dělá osoba sedící vedle, jak se nepřírozeně klátí a přihýbá si z lahve průhledné namodrlé tekutiny.

Na písčité cestičce zakřupaly kamínky pod vysokými naleštěnými botami a ta dosud neidentifikovaná osoba se mu z ničeho nic vrhla do náruče a začala vzlykat.

„Nedávej mě, řekni, že k tobě patřím, že u vás bydlím!“ Měla kupodivu ještě docela dívčí tvář.

Bránila se, když ji chtěli odvést.

„Co to děláte? To je moje kamarádka, bydlí u nás v domě, Vid', Marie?!“ a vrhl se na ty dva muže civilu.

Sebrali je oba.

Dívka se nejmenovala Marie a starý nervózní nadstrážmistr si začal zapisovat jeho jméno a adresu.

To řekl správně. Pak musel lhát. Donutili ho lhát a tentokrát lhal dokonale.

Bánek mu dal volno, před chvílí, proč ne, když ty hodiny spravili, ať se jsou podívat, ať se jsou přesvědčit, hodiny na Žulově věži zase bijí, stačilo uvolnit zaskočený štajgrát, dalo tu fušku, ale zvládli to, dokonce dřív, než se počítalo. Dívce chtěl pomoci, nevěděl, že je to tulačka a narkomanka, nevěděl že utekla od rodičů, kteří se rozvádějí, že ji policie už měsíc hledá.

Zatelefonovali jeho otci a pak ho pustili.

Díval se na tu ošklivou šedou budovu, kde jsou na všech oknech mříže a napadlo ho, že stačí jen jedna jediná zeď, aby se člověk už nikdy nedostal mezi lidi.

Měl hlad. Hodiny potvrzovaly, že právem.

Dostal na ně vztek. Na všechno dostal vztek. Copak už se lidé neobejdou bez hodin a bez šedých zdí a bez mříží a bez lhaní a bez přetvářky? Co řekne doma tátovi? A Bánkovi? Že hledal lásku? Že potřeboval najít lásku?

Ty hodiny byly z Dominikánského kláštera a měly kratičkou snivou zvonkohru. Ťuk, ťukyťuk, bam.

Na rohu u stánku si koupil párek s chlebem a hromádkou hořčice. Chutnalo mu.

Zase se vrátila ta vábivá ranní představa. Dnes ji konečně musí potkat! Vždyť vlastně dodnes neví, jak vůbec láska vypadá!

Město dýchalo pomalu a těžce svým jarním polednem. Holubi líně a neochotně vzlétávali z vyhřáté dlažby.

Znal to náměstí s kamennou kašnou, vyhlazenou dešti staletí. Tady se scházíávají milenci!

Usedl na obrubu kašny a uviděl obraz dívky. Houpal se v tichu hladiny, prosvítal profilem starých mistrů, někdy se prohnul do úsměvu, nebo do odmítavé grimasy. Zdál se poddajný a blízký, jen natáhnout ruku.

Vzápětí přišel ten, na kterého dívka čekala, objal ji a jejich obrazy splynuly v jeden žádostivě se vlnící stín malátné hladiny kašny.

Musel pryč. S rozhodností a tvrdošíjnou vůlí, která ho zbavovala únavy, došel znovu k řece. Té může věřit, té nemusí lhát.

Nábřeží bylo prázdné. Usedl na kamenné schody a v plynutí času se chtěl nechat unášet proudem do končin ještě nepoznaných, ale vábících, jenže seděl pořád na jednom místě, a ničeho se nedočkal. Nebyl trpělivý, chtěl příliš brzy najít svou lásku.

Znovu utekl do ulic přivolávat pohledy jarně roztoužených dívek. Míjely ho v proudech, strhujících až k bezmocnosti.

A přece před něho znenadání upadlo štěstí. Malá peněženka z krokodýlí kůže. Vrhł se na ni jako hladový pes. Hřála v ruce skrytým bohatstvím. Hleděl na ni a pak na vzdalující se kroky nezvykle tvarovaných sandálů. Chvíli trvalo, než se rozběhl.

V tom velkém městě plném lidí, kde všichni mluví stejnou řečí, uprostřed ulice oslovil dívku, která mu nerozuměla. Nechápatě a odmítavě na něho hleděla, nechtěla být vyrušována ve svém soukromí cizinky, až když natáhl dlaň s peněženkou, rozzářily se jí oči vděčností. Podala mu ruku a on ji držel dlouho ve své a cítil, jak je teplá a přítulná a nechtěl ji pustit, a tak se nabídl, že ji provede městem a její slova, kterým nerozuměl mu připadala jako souhlas.

Vykličkovali z vravy širokých ulic ke stinným podloubím středověkých domů a malebných plácků, a ona obdivovala štíty, erby nad vchody, barokní římsy a vstupní portály, procházeli klikatými uličkami, průchody domů i zapadlými dvorky, až přišli k té vysoké věži, vypínající se nad město jako mocný vládce, jemuž je souzeno přežít všechny minulé i budoucí.

Lidé se tu pokorně tísnili s pohledy upřenými na barevný zvěrokruh orloje. A čas jím majestátně pohnul. Rozhýbal sošky a kruhy, rozezněl zvonky a gongy. Zacvakaly spouště fotoaparátů, mnozí nasadili k očím videokamery. S koncem představení dav úžasem vydechl.

Tyhle hodiny bych nikdy nespravil, říkal si. Nikdy nebudu mít dost čisté ruce, abych se jich mohl dotknout.

Dívka vedle něho přikyvovala a cosi šeptala. Měl dojem, že je to báseň, nebo nějaká modlitba. Za to ji miloval a rozhodl se jí ukázat všechno. Zvedl ruku k ochozům té mohutné věže.

Uviděli město. Veliké slavné město pod nimi žilo svými věky i přítomností. Laskalo je slunce. Do červena barvilo střechy, zlatilo nazelenalé kupole chrámů, přitahovalo kouře bizarních komínků, klikatilo úzké uličky, rovnalo široké třídy, zdvíhalo zelené čtverce parků, v celé šíři řeky rozvinulo svůj třpytivý koberec. V dálce, zajaté růžovým oparem a smogem, prosvítaly krychličky sídlišť a trčela mementa továrních komínů.

Zdálalo se, že dívka ani nedýchá. I on byl šťasten. Už si nepřál víc, jenom snad, nad tím nesmrtelným městem ji alespoň jednou políbit. Ale zvedl se vítr, začal nepříjemně cloumat vlasy a trhat slova od úst a lidé zacouvali do bezpečí

schodů, které je vedly zase dolů, mezi ostatní a k zájezdovým autokarům, a dívka musela spěchat, a už neměli čas se držet za ruce.

Stál opodál a mával, když odjížděla. Přesto se město nezměnilo. Pořád hučelo svým ruchem. Jenom stíny se prodloužily. Měl by jít domů. Už by mohl jít domů. Potkal lásku, i když jen na pár okamžiků a už ji nikdy znovu nespatří. Přesto mohl ty hezké chvíle orámovat a zasadit do knihy života, jako drahocenný list. Ale vzpomněl si na Bánka a na Žulovou věž. A den se znovu zamračil, dokonce začal slzet těžkými kapkami deště.

Ještě měl na lístek do kina a sál ho přijal s hrstkou ztracenců toho jarního odpoledne.

Seděl v řadě sám a myslel na tu dívku. A ještě víc, když zhasli. Proto ho skoro poděsila ta hebká vůně květin. Odražené světlo zachytilo křivku řader přerušenou lemem výstřihu. Žena usedla vedle něho a on znervózněl. Jen jednou se osmělil pohlédnout na profil jejích přibývajících let.

Zaharašil celofánový sáček a on sebou znovu trhl, když se ho dotkla její ruka. V rozpacích bonbón přijal. Plátno se rozpršelo věčným šmouhatým deštěm.

Znovu ho uchopila za ruku a položila si ji na své horké stehno.

Uchvátil jej příval zmatku a zároveň jakási moc, zvedající všechny pružiny těla. Chtěl utéct, ale nemohl.

Přesto se zvedl, když ho vyzvala. A nevěděl proč a nevěděl kam jdou, a ani jarní déšť ho neprobudil, vzpamatoval se, až když za ním zaklaply dveře bytu.

Stála proti němu splihlá a udýchaná. Nadra se jí vzpínala pod přilepenými šaty a hlas jí zaklokotal ve strojeném smíchu.

Přinesla ručník a začala mu třít vlasy a stahovat promočenou košili. Pak se znenadání její župan pootevřel. To bylo to poslední, co zaregistroval přesně.

Teprve dlouho potom, kdy ležel malátný a jakoby vysátý na širokém měkkém divanu, pochopil, co se stalo. Ale byl příliš bezmocný, měl pocit, že je jako vybrakované hodiny, které už nikdy nebudou bít.

Volala na něho z koupelny – vezmi si obložený chlebiček! Nechtěl jí slyšet. Nechtěl obložený chlebiček i když dostal příšerný hlad. Nechtěl potkat takovou lásku! Překotně se oblékl a tiše vyklouzl ze dveří bytu.

Ani umiňující déšť mu nepomohl. Nikdo mu už nemohl pomoci. Připadal si jako zrádce, jenže nevěděl koho a co zradil. Do šumění deště sedmkrát odbyly hodiny. Vzpomněl si na Bánka a na Žulovou věž.

Nějak se dostal domů. Byl promočený, znavený a ke všemu lhostejný. Proto ani neodpovídal na otázky, proč se dostal na policii, co celý den dělal, kde všude byl. Nepomohl ani matčin křik ani otcovy pohlavky. V tu chvíli si umínil, že je to stejně všechno naposled.

K čemu je dobrý čas, napadlo ho, když seděl schoulený u okna svého pokojíku, ještě se stopami pokoření, pálících na tvářích i v ohanbí. Hleděl dolů na rozsvěcující se město, ještě plné deště.

Proč má člověk žít a lhát a hledat lásku, proč je tenhle svět?

A znovu si umínil, že se na město dívá dnes naposled. Všechno co zažil se slilo do obrovské šedivé koule, do které zapadl a nemohl ven. Tápal v ní a

nacházel jen hladké oblé stěny, kterých se nemohl zachytit, po nichž jen beznadějně sklouzával dolů..

Zítřka, říkal si, zítřka už nechci potkat lásku, zítřka už nechci potkat nikoho. Půjdu k řece a nechám se jí odnést. Pryč, daleko, kde nebude město, ani věže, ani hodiny. Kde nebude nic.

Vzal foukací harmoniku, vmáčkl se do křesla a chtěl si naposled zahrát nějakou dojemnou píseň loučení.

Najednou něco udeřilo do okna. Po skle se dolů šinul malý úhledný balíček. Zastavil se, chvíli visel ve vzduchu a zase poskočil vzhůru. Pozoroval jej vyjeveně. Balíček sklouzl níž. Odložil harmoniku, přistoupil k oknu a balíček vyletěl vzhůru. Třepal se na nitce splývající s tmou.

Tiše okno otevřel, vzal harmoniku, hrál, a jakmile se ten předmět znovu objevil, chňapl po něm.

V krabičce od zápalek byl pečlivě zabalený úlomek skla.

„PRO ŠTĚSTÍ“, četl s námahou v narůstajícím šeru a poznal, že je to střípek z oné rozbité láhve od mléka. Okno nad ním se s bouchnutím zavřelo. Ten večer hrál dlouho a pak nemohl usnout a ráno byl ospalý a líný. Ale věděl, co má udělat a co si umínal udělat. Musí se Bánkovi omluvit.

Nejprve si počíhal na dívku, která bydlila o poschodí výš. Došli spolu až k zastávce autobusů a dohodli si schůzku na pátku.

Bánek se v dílně neobjevil. Nepřišel ani druhý den. Z nemocnice ho pustili po dvou týdnech.

Belhal se o hůlce a rovnou k němu.

„Víš, nemohl jsem tenkrát k té Žulové věži přijít,“ omlouval se Bánek. „Nebylo mi dobře. Ale my ty hodiny spravíme, zítřka je určitě spolu spravíme!“

KÁCENÍ MÁJE

V máji to většinu kluků táhlo k říčce, kde se blýskaly bělice a vyskakovali pstruzi a někdy se dala zahlédnout i štika a my se snažili ty ryby lovit naším primitivním náčiním, i když jsme věděli, že je to zakázané, že je to pytláčení. Jenže pojem pytlák se mi vryl do paměti až o několik let později.

Májka je skutečně vidět už z okresní silnice, jak v dopise líčil spolužák Tonda Fáků. Gramatiku dodnes nerespektuje, z diktátu vždycky dostával od mého táty pět, ale jeho optimismus to nezlomilo. Ani můj otec, který tu na jednotřídce učil, nebral věc tragicky, spíš vzal Tondu s sebou, když prořezával a rouboval stromky v sadě za školou.

Panák, šplhající po ohlazeném kmeni máje se už z dálky jasně vyjímá. Za poslední tři týdny se v zatáčce okresky staly dvě bouračky. Ještě jsou vidět stopy pneumatik, mířících rovnou do pole. Naštěstí byly škody minimální – jeden pochroumaný blatník a jeden vyražený zub. Přesto chtěla policie tu májku předčasně skátit, jenže se nenašel nikdo, kdo by jim v tom pomohl.

Já naštěstí přijel z Prahy autobusem. Matka mi svou renaultu nepůjčuje, s tím nejnovějším drahoušem s ní jezdí na Slapy a já si auťák dosud nepořídil. Nechci se věčně otravovat v kolonách.

Od té nešťastné tátovy smrti žijeme s matkou jakoby zvlášť. Ještě o něm nikdy nepromluvila, nikdy sem do vsi k jeho hrobu nezajela. I já jsem tu od pohřbu vlastně poprvé, na podzim to bude už dvanáct let.

Panákoví, připevněnému na máji, vyčuhuje z kapsy láhev rumu. Je zaručeně plná, ani včera večer se nikomu nepodařilo vyšplhat až k ní, byla tu v hospodě diskotéka, žádná venkovská tancovačka, život tu rapidně pokročil, děti jezdí do školy autobusy, ne na kolech, nebo na lyžích, jako my, když nám zrušili jednotřídku a táta neměl kde učit a máti chtěla, aby se už konečně z té díry odstěhoval, přijal s radostí to místo u lesů. Matka pak prodělávala záchvaty, tloukla pěstmi do stolu a třískala nádobí, křičela, že v tomhle zapadákově zhebnout nehodlá, několikrát odjela do Prahy, a zase se vrátila, a pak se to tátovi stalo.

Náves je teď plná lidí, k břízkám rozsázeným okolo máje přitáhli valník s fábory, sedí na něm starý Rambousek s harmonikou a Franta rámus tříská do

bubnů, tihle dva se nezměnili, mají osvědčený zděděný repertoár, lidem v oknech a na návsi vyhrávají do duší.

Připadám si tu cizí, přestože hodně tváří znám, i oni jistě znají mne, ale netroufají si začít řeč, aby se náhodou nedotkli bolesti, která už dávno přebolela, vlastně jsem ji ani do důsledku hned nechápal, tátu odvezli z lesa rovnou do nemocnice, ještě prý dýchal, ale nepromluvil, rána z brokovnice zasáhla z bezprostřední blízkosti celý obličej, ani nám ho v rakvi neotevřeli.

Když přišel hajný Buček a řekl co se stalo, matka zbledla, otočila se k nám zády a hleděla z okna, hajný po špičkách odešel, a ona neplakala, dívala se z okna dál, jako bych tam vůbec nebyl a pak konečně řekla: Přece se budeme stěhovat.

Mám pocit, že mě sem pozvali záměrně, jako tu partu mladých od Znojma, dívku a čtyři hochy. Nimrod Kroupa mě večer na zábavě posadil k jejich stolu, vždycky, když přinášel pivo, se za ním pes Lovka ploužil a vyčítavě obracel svůj psí obličej k diskžokejovi, který měl muziku přebuzenou, protivně modulovanou a kvalitu nahrávek velice špatnou.

Zato parta byla veselá, dívka vedle mne hezká, ale tančit nechtěla, odmítala každého a já jí marně vysvětloval, jak tančím rád, nedala se přemluvit, zato mi sama nabídla, pojďme se projít po vsi, a její kamarádi na nás volali, nezapomeňte na dobré vychování a na tu flašku rumu na májce, a začali si nalévat víno z demižonu, které si přivezli z Moravy. Venku v kopřivách ležel pes Lovka a ona ho zavolala a tak jsme ve třech vyšli do noci.

Teď svítí slunce, květen už si zřejmě odbyl své rozmary, lidé se stále víc obracejí k bývalé kampeličce, odkud vede cesta ke škole a nahoru ke kostelíku, na jehož hřbitůvku leží můj táta. Přál prý si být pochován právě tam a matka nic nenamítala, zato pan farář byl dlouho neoblomný a do té posvěcené země ho uložit odmítal a já tenkrát nechápal proč a nikdo mi to nechtěl vysvětlit. Cesta pak vede dál do polí, a předseda družstva se mě dopoledne zeptal, když jsme procházeli vsí, co ty na to inženýre, máme tu cestu zrušit a já jen mohl konstatovat, že by neměl být problém ten úvoz zahrnout, stejně jím traktory neprojedou, ze dvou propojených honů by vznikl dvanáctihektarový lán, optimální plošná koncentrace pro dnešní mechanizaci, ale také jsem mu něco řekl o erozi a devastaci krajiny. Klem té cesty pořád ještě rostly topoly a keře a hnízdili tu ptáci a v navezeném kamení mohli přebývat i hadi a ještěrky.

Z naší školy, kde jsme bydleli a kde měl táta v kabinetě vycpané sovy, káňata a kuny a v kotcích na dvoře živé králíky s červenýma očima, je teď depozitář okresního muzea. V okně bývalé třídy trčí dvouhlavá orlice s nápisem C.k. Okresní hejtmanství a veliké kleště na vytlačování hostí.

Večer jsem dívce o naší škole vyprávěl a ona nechtěla věřit, že pocházím odsud, o sobě mluvila vyhýbavě, pozval je předseda družstva na prohlídku obce. Nakonec přiznala, že jim tu nabídl byt i zaměstnání, ale nevyjádřila se, zda někdo z nich přijal. Pořád si držela odstup, psa Lovku mezi námi, a když jsem se konečně pokusil ji obejmout, dala mi takovou docela malou pusku a řekla, to

stačí, je mi s tebou fajn, tak to nepokaz, některé holky takovými argumenty operují, když si samy sebou nejsou dost jisty.

Kdosi volal, už jedou, od kampeličky tlačila bába trakař, na něm seděl dědek a byly to maškary jak z konce masopustu. Bába s trakařem vrávorala, dědek se držel, aby jej nevyklopila, děti se smály ještě dřív, než z trakaře vypadl, ženská vedle mne se hyhňala bezprostředně, měla velký výstřih, zpocené čelo a v ruce půllitr piva. Dědek se zvedl, bábě vynadal, předvedl, jak se trakař drží a znovu velkopansky nasedl. A harmonikář Rambousek zpíval do mikrofonu: Já mám trakač novejš, vozím na něm volejš, vod městečka ke vsi, děvčata kupte si, volejš brabencovej...

Z kluků, co jsem s nimi chodil do školy, jsou většinou tátové, jen s jedním z nich, s Frantou Bednářem se již nikdy nesetkám, má křížek na pomníčku u silnice, po které jsem přijel, v sedmnácti nezvládl motorku a teď leží na hřbitově, pár kroků od mého táty. Jsou tu všichni ve svátečním, ženské mají rozveselené tváře a čerstvé ondulace.

Tonda Fáků si bývalou stodolu zadaptoval na slušný barák, má ústřední topení a koupelnu, krmí dvě prasata a drží krávu, spoustu drůbeže a králíků, pod kůlnou má novou škodovku a houby mu vadí, že nezná gramatiku. Jeho žena čeká už třetí, dětí což je teď ve vsi rekord, pár dětí tu ale pobíhá frkají na balónky a na trumpety, někdo podnikavý si na návsi otevřel stánek s poutí, kdoví, jestli ho také předseda družstva nepozval. Stojím v davu a nevím, co si mám myslet, ta oslava kácení máje se mi docela zamlouvá, ale nechtěl bych v ní hrát žádnou aktivní roli. Těžko bych si asi znovu zvykal na život v téhle mé rodné vsi.

Dědek zase z trakaře vypadl, klobouk s lesklým kohoutím pérem se válí v prachu silnice, až sem ještě asfaltka nevede, ale předseda družstva dopoledne prohlásil: tu cestu chceme vyasfaltovat až k mlejnu a postavit v těch místech přes říčku most, přitom se na mě zpytavě zadíval, most by v těch místech reálný byl, do kravína by se už nemusela objíždět celá ves.

Ve výhledu je velkokapacitní bramborárna a silážní věže, jenže brambory teď zrovna moc nejdu, v módě je řepka olejka, na té družstvo vydělává těžké peníze. Prý se tu bude hodně stavět, zdůrazňoval předseda jako by chtěl naznačit, že já, stavař bych tu o práci neměl nouzi, a pak mne vedl k dvanácti hotovým bytovkám. Musím přiznat, že byty jsou komfortnější a prostornější, než ten náš dvoupokojový na Smíchově.

Předseda družstva je jen o pět let starší než já, kluci mu dřív přezdívali Zrzek, teď se mu tu všeobecně říká náš Zlatohlávek, jak mne informoval nimrod Kroupa. Zlatohlávek se před bytovkami rozmáchl a pak to gesto podtrhl slovy: Můžeš si vybrat, kterou chceš, a já si vzpomněl, co mi večer řekla dívka, kterou teď nikde nemohu objevit, chtějí sem přilákat novou krev, když jim většina mladých ze vsi utekla, a předsedovi jsem neodpověděl, o to víc mne zajímá jak tohle naaranžované teátrum bude pokračovat dál.

Bába má na nohou tenisky, pod punčochami nastrkané papírové koule, vypadají jak surrealistické nádory, veliká prsa jí klesají na břicho, pozvedla je,

dědka chytila za límec a lehce zdvihla z trakaře. Připadala mi jako chlap, když si ho přehodila přes rameno a nesla do břízek k máji.

Než připravila pilu a sekeru, dědek usnul, třásla jím a děti se nahrnuly kolem, někdo je začal okřikovat a odhánět, jiní si připravovali fotoaparáty, kdosi od pípy u stodoly volal, dochází nám sud, ta ženská vedle mě sykla na mužského, nech toho, ty kanče, a harmonikář Rambousek hrál Nemelem, nemelem.

Dědek odmítl vzít pilu do ruky, ukazoval na slunce a pak na košík s jídlem. Lidé měli doširoka uvolněné obličejy a mnozí se pořád smáli, a mě se najednou zdálo, jako kdybych byl v docela jiném světě, prostším a jednodušším než je ten, ve kterém žijeme. Vzpomněl jsem si na naši projekční kancelář, kde čas od času pronese inženýr Henbera stupidní vtip a všichni se z povinnosti smějí, protože je šéf, pije se příležitostně koňak, kterým nás firmy stimulují na zkrácení termínu dodání projektu. Obyčejně se ten mejdan rozpadne dřív než pořádně začal, jeden po druhém se vytrácí, každý si tam válí jen tu svou kuličku, která není vlastně ani vidět a tajně shání lepší flek.

Matka by se na tuhle atrakci rozhodně dívat nešla, s lidmi ze vsi se nestýkala, nikdo k nám domů nechodil, pouze hajný Buček, tomu v pokoji nalévala štamprlata z baňatých lahví, které vozila z Prahy a jejichž nápis jsem dlouho nemohl přeslabikovat, on si vždycky po doušku uhladil vousy, měl je husté a černé. Nenež začal vykládat, posílala mne matka pryč, často jsem zaslechl jak se pak nahlas směje, což nikdy jindy nedělala a táta v kabinetě opravoval diktáty, do pokoje za matkou a hajným nikdy nezašel.

Bába rozkládá na šátek uzenky, dědek je ze spaní ucítil, protáhl se, naslinil prst, zvedl jej a zkoušel odkud přichází ta vůně, pak se po špičkách k bábě plížil, ale zakopl, maskou padl přímo do klobásů, děti se hlasitě smály, troubily na frkačky a já se znovu rozhlížel po dívce, se kterou jsem tu v noci procházel návsí a právě u těch břízek jsem se o ni znovu začal pokoušet a ona konečně povolila, líbali jsme se a nebyla to žádná ledovka, roztávala čím dál víc a z hospody nám hráli Lady of the Lake, ale najednou se sypalo sklo, někdo vyskakoval oknem rovnou do kopřiv, za ním chtěl skočit pronásledovatel, ale rozmyslel si to: Stejně ti tu kušnu rozmlátím, volal do tmy, na Jindřišku mi chramat nebudeš!

Bylo po líbání, diskžokej přestal hrát, cosi nesrozumitelně oznamoval do mikrofonu, někteří vyšli před hospodu a dívka mne vzala za ruku a tentokrát jsme šli k říčce a pes Lovka už neřapkal mezi námi, ale držel se decentně dva kroky vzadu.

Dědek si uzenku nacpal do otvoru v masce, klobás mu trčel z úst a mnozí to podle lascivního smíchu chápali po svém. Obcházel kolem davu a leckomu dal čichnout, někteří ustupovali, jiní tu komedii přijali. Už jsem byl na řadě i já a necouvl.

Dědek mne mávnutím ruky přešel, upjal se na prsatou ženskou vedle, začal jí klobáskou kroužit kolem nosu a ona se chichotala, pištěla a uhýbala, jenže se na ni ten mužský tlačil zezadu, rukama objímal její pas a občas, bezostyšně přede všemi, jí sáhl na prsa. Když se v tom sevření znovu předklonila, dědek najednou

šikovným a rychlým pohybem jí tu uzenku šoupl do výstřihu. Dav bujaře zařval, harmonikáře Rambouska ani Frantův buben v tu chvíli slyšet nebylo. Dědek vzápětí chytil jinou ženskou a začal s ní tancovat po návsi. Bába popadla chlapa, ale těm tancování nešlo, šlapali si na nohy a bylo jasné, že se neshodnou, někdo za mnou se zeptal, kdo to v těch maskách může bejt, a mne překvapilo, že je tu neznají. Víc lidí tancovat nezačalo, všichni chtěli zcela zřejmě jen pasivně přihlížet, nanejvýš se příjemně bát, aby právě je si maškary nevybraly za oběť.

Obětí jsem se najednou stal já. Dědek mne popadl a já se nebránil, tady nebylo před kým se stydět. Tancuju docela slušně, svého času jsem absolvoval i soutěže, jenže se mi partnerky povdávaly, než jsem stačil dostudovat. Některé ženské vypadají na parketu neodolatelně, při dobře zvládaném džajvu mne dovedou vzrušovat. Tady se hrála polka a já zkusil obkročák a ten dědek ho znal.

Kohoutí péro mu na klobouku poletovalo a občas mne zašimralo na nose. Jak byl maličký, držel jsem ho jako ženskou a roztáčel a pak jsem ho nadzvedl. Nevážil skoro nic, jen překvapeně zavýskl, když jsem s ním nad hlavou vykroužil piruetu. Svezl se mi do náruče a já ucítil pod kabátem ženská prsa. V tu chvíli jsem poznal, kdo to je.

Lidé tleskali, možná si mysleli, že patřím i já do tyátru, ale stud ani ponížení jsem z toho nepocítil, při tancování jsem nikdy trému nemíval, jen občasné matčiny pohledy mne deprimovaly. Sedávala při soutěžích v první řadě, garderobu měla pokaždé jinou a vždycky stupidní. Ti její ctitelé nevypadali o moc lépe. Snad kvůli ní jsem soutěžního tancování předčasně zanechal.

Bába s dědkem teď byli v kole sami, Rambousek hrál – Když jsme připluli... a dědek pomalu zvedal bábiny sukně. Děti to zaregistrovaly nejdříve. Jak se ukázaly dlouhé růžové reformky a později velké hnědé skvrny na zadku, dav si znovu přišel na své.

Objevil se temný mráček, zastínil slunce a zvýraznil panáka, který se bude muset skátit i s májí i s tou nenačatou lahví rumu, která mu pořád čouhá z kapsy. Prohlížel jsem si náhle potemnělé obličej a napadlo mě, že možná jedna z těch oholených tváří ví, kdo tátu tou brokovnicí střelil a bude to do smrti jejím tajemstvím, které musí strašně tížit, protože se nedá nikomu prozradit.

Mezi lidmi chodí Béd'a Blecha a prodává po pětikoruně lístky do tomboly a mně jich vnutil deset. Můžeš tu máj vyhrát a vodvízt si jí do Prahy řekl, a dědek už bábě sukni vykasal i zpředu a táhl jí do břízek, kde na sebe padli a děti kolem poskakovaly. Já si vzpomněl, jak jsme s Béd'ou u Zpěváčků v chlévě pozorovali praštěného Vincka, ze kterého všichni kluci ze vsi měli strach. Byla tam v kotcích tři jehňátka a my si šli pohladit toho černého beránka. Když tam Vincek vpadl, už se nedalo utéct, zalezli jsme za žlaby, ale jeho ovečky nezajímaly, poplácával tu velkou svini, drbal ji za ušima a huhňal, malá, pak za ní do chlívků vlez, my nevěděli, co tam dělá, tak jsme skrýš opustili, byl nad svini nakloněný a kalhoty měl spuštěné, svině chrochtala, cpala rypák mezi mřížky koryta a Béd'a převrhl nějaký kastrol s pomejemi. Museli jsme pryč, než si Vincek kalhoty natáhne a rozběhne se za námi. Jistě by nás zřezal jako Honzu Nohejla, který mu naházel ježky do vlasů, když klímal na návsi u pomníku.

Matce jsem tu příhodu začal večer vyprávět, ale ona vykřikla ne! Vběhla k otci do kabinetu, kam jinak nechodila, dostala zas ten hysterický záchvat a odnesly to zkumavky a sova pálená.

Už tady nezůstanu ani den, křičela a nazítří odjela do Prahy a opravdu se dlouho nevracela.

Rambousek zpíval - Když jsem šel na půdu pro hrábě, někdo z davu se přidal tou lascivní verzí, a náhle se ozvala rána z pušky, u břízek stál hajný a za ním pes Lovka, ale Kroupa to nebyl. Přivedl dva pořízky s vestami na holém těle. Měli v rukou sekery na obličejích škrabošky a vypadali jak středověcí kati. Už mi z toho včerejšího počtu u stolu nikdo nechyběl.

Hajný znovu vypálil do vzduchu, dědek z báby spadl a začal utíkat. Napadlo mne, jak asi ten pytlák otce střelil. Jistě z bezprostřední blízkosti, při potyčce, protože se to stalo otcovou zbraní. Jistě také z místa činu utíkal. Na ten okamžik přece musí myslet pokaždé, když uslyší výstřel.

Pacholkům se do kácení nechtělo. Po včerejšku měli žízeň, posilovali se pivem, které jim lidé podávali. Teprve když slunce zašlo za mrak, se s hajným dohodli. Každému vložil do dlaně nefalšovanou stovku, oni pak vzali sekery a podtínali břízky, aby se dostali snáze k podpěrám té velké máje. Hajný si opřel flintu o trakař, spokojeně na něj ulehl, pes Lovka se položil vedle a oba dělali, že spí.

Slunce vysvitlo ještě jednou. Bába se pomalu kradla k hajnému, chvíli se nad ním natřásala, kroutila a zvedala poprsí, kdosi zakřičel striptýz, tu ženskou vedle mě mužský mačkal, a ona už neprotestovala, bába široké sukně pozvedla, zatočila se dokola a růžové reformky měly namalované skvrny vpředu i vzadu. S tou rozprostřenou sukní usedla rozkročmo na hajného a zakryla mu tvář. Lidé se smáli, pacholci řezali podpěry a spadly první kápřky májového deště.

Předseda družstva vyskočil na valník a volal: Než přijde sprška, budem tahat tombolu! Držel před sebou klobouk s lístky a hledal nějaké děvče ale děvčata stojící poblíž se styděla, jedna druhou postrkávala, já jsem vyňal zakoupené lístky a po jednom je začal trhat.

Co to děláte?! Křičela ženská s výstřihem, vycukla se chlapovi a chytla mne za ruku, a já měl najednou chuť jí ty zbylé strčit do výstřihu, ale ovládl jsem se, přetrhl je naráz a pustil na zem.

Z tý májky bude metr dřeva, člověče, prodal byste ho za tři stovky, vysvětlovala a ňadra se jí zvedala, jak vzrušeně dýchala. A v tu chvíli se ozvaly dvě rány z brokovnice.

Máj vyhrává číslo dvě stě čtyřicet devět volal předseda, a hajnému, který vstával se nějak uvolnila maska, chytil se oběma rukama za obličej, jako by byl těmi střelami zasažen a vrávoral pryč.

Já musel také. Pro mne už to divadlo nebylo. Ty dvě rány zazněly příliš hlasitě. Znovu mi připomněly otcovu smrt. Ani jsem přesně nevěděl, kam utíkám, utíkali všichni, mrak už vyléval svůj obsah bez milosti, a já zahrnul podvědomě kolem kempeličky domů, ke škole, před zamčenými dveřmi jsem se

ani nezastavil, přece už tu dávno domov nemám. Zbyl zde jen hrob mého táty, který mne jednou ráno vzbudil, aby matka nevěděla a vyrazili jsem do zimy a mlhy. Na palouku v Líštinách jsme je uviděli. Napřed jako stíny, pak čím dál jasněji. Tokali a rozvíjeli vějíře, a někteří se prali. Těch tetřívků jsem napočítal dvanáct.

Takovou krásu nikde ve městě nepotkáš, šeptal mi pak táta cestou domů. Slunce ozařovalo vršky smrků a nazlátlých modřínů.

Tohle je jeden z panenských koutů. Kdybych jej musel opustit, přestal by mne těšit život. To mi řekl a matka pak doma spustila, obvinila otce, že i mne chce zfanatizovat, a zbláznit a tenkrát vyřkla to ultimátum. Buď se odtud odstěhují, nebo rozvedou. Soud prý bez komplikací přiřkne syna jí.

Zastavil jsem se u hřbitovních vrátek. Už jsem tu včera byl. To nepršelo. Teď se všechno změnilo. Májový déšť není studený, jistě je zdravější, než pach naší projekční kanceláře, kde už v poledne jsou plné popelníky, z panenské přírody tu přece něco zůstalo, i když tetřívci a pstruzi zmizeli. Šum deště v narostlých listech kaštanů a jilmů, které tu stíní hrob táty, potrhlého Vincka a Franty Bednáře, to dokazuje.

Je logické, že sem Zlatohlávek pozval i mne. Můžu mu přece vyprojektovat most přes říčku. Dal by se postavit z prefabrikátů svépomocí. Byl bych mu platný i při realizaci jiných objektů. Jenže teď je ke všemu třeba výběrové řízení! Místo peněz mi nabízí byt, funkci v JZD, a dokonce dívku, která je hezká, umí tančit, umí se veselit, a když si myslí, že je nepoznatelná, dovede být i přisprostlá, ale takoví jsme všichni. Vím, co matka skrývá tou svou garderobou, znám přece i sebe. Postavit most byla vždycky má touha, tenhle by měl jen jeden pilíř a žádný vzosný oblouk, ale jezdily by po něm traktory s plnými valníky a lidé by si tudy zkracovali cestu domů.

Matka jistě tušila, co mne tu potká, snad mne poprvé v životě prosila - abych do té vsi nejezdil. Tvrdila, že člověk nikdy nenajde tu správnou cestu zpátky, že si vytvořím falešné závěry, hrozila, že budu litovat. Zas měla po létech svůj hysterický záchvat.

Nelituji, ani neodsuzuji, i když už jsem přesvědčen, že pytláka, který z bezprostřední blízkosti střelil otce do obličeje, nikdy nikdo nevypátrá, protože neexistuje.

Vylezl jsem si na vydrolenou hřbitovní zídku, právě tam, kde jsem v mládí sedával, když se mi zachtělo snít, a začal uvažovat, jak by se ten lidský život měl vlastně žít, aby to nebylo pouhé živoření. Nevadilo mi, že jsem mokrý, že na mne kape ze stromů.

Najednou vysvitlo slunce, zalilo ves pode mnou tím zvláštním teplým jasem, který jsem snad podvědomě očekával, protože jsem ho z minulosti znal.

Přesto se mi rozbušilo srdce. Nebo to bylo tím, že po cestičce ke hřbitovu šla dívka v dědkovských kalhotách a oběma rukama si uvolňovala vlasy, sešpendlené do drdolu. To podvečerní slunce ji celou jakoby rozsvěcovalo.

Májku nad střechami vsi už vidět nebylo.

S M R T I H L A V

Zas jedno zbabrané léto!

Helena sedí v šeru babiččiny kuchyně na stoličce u studených kamen, pilníčkem si obrušuje nehty a s odporem myslí na tu spoustu krámů, které bude muset co nevidět znovu sbalit do kufrů a odvézt domů do Prahy. Vytrvalé deště odplavují poslední dny prázdnin, které nepřinesly žádné zvláštní vzrušení, žádné dobrodružství, žádnou událost, na kterou by se dalo vzpomínat, vyprávět o ni kamarádům nebo napsat protivnou slohovou práci.

Někdo venku zahvízdal.

„Už jsou tu pro tebe, řekla babička a rozsvítla.

Najednou bylo v místnosti chladno. Jako na terase plovárenské restaurace, kde se pořád ještě večer co večer shromažďují teď už jen žalostné zbytky velké prázdninové party.

Helena neochotně vstala, sebrala plášť a nepodívala se do zrcadla vedle dveří. Vyšla beze slova z domu.

Nepršelo.

Kaluže na asfaltové silnici blýskaly šilhavými oky luceren do padající tmy. Míša zase nesl Janovi kytaru.

„Ahoj,“ řekla první ta protivná tlustá Sylva.

„Ahoj,“ odpověděla lhostejně Helena.

Žízňivý Karel jako obvykle chvátá. I tentokrát zbytečně. Terasa plovárenské restaurace byla prázdná. Usedli ke stolu v rohu na svá obvyklá místa. Míša začal zkoušet akordy na Janově kytáře.

Zněly hluše a falešně.

„Nech toho, okřikl ho Jan a kytaru mu vzal. Na stole se objevily plné püllitry piva. Helenu při pohledu na ně roztrásla zima.

Co tady vlastně ještě dělá. Ztracena mezi lidmi, které ani pořádně nezná, a které zas celý rok neuvidí. Proč si nevybrala prázdniny jinde. Copak nejsou jiné možnosti než strávit celé dva měsíce u babičky? Dva nejlepší měsíce v roce, které už nikdy nikdo nevrátí zpátky.

„Pojďme dovnitř,“ navrhla, „Tam je alespoň teplo.

Všichni najednou vstávají, jakoby ze sebe chtěli shodit tu těžkou beznaděj, protože vskrytu stále doufají, věří a čekají na zázrak. Něco se přece ještě musí stát! Pro radost z žití, pro vzpomínky, pro příští prázdniny.

Restaurace je dlouhá úzká místnost, zpola zaplněná rekreanty, hrstkou žiznivých mladíků a obvyklou skupinou štamgastů, sedících u vyhrazeného stolu.

„Holky, dáme si grog!“ navrhla pihovatá Sylva. Ve světle zářivek pihy skoro vybledly. Přesto její obličej nevlastní ani zrno sličnosti.

„Já si dám grog!“ souhlasila Helena, i když s nápadem vyrukovala Sylva. Grog si ještě nikdy nedala. Dnes večer si dá alespoň grog!

Karel závistivě kouká na sklenice plné nazlátlé tekutiny. Má v úmyslu se dnes opít, aby alespoň ještě tento večer zahnal tu velkou můru, blížící se termín opravných zkoušek. Za čtyři dny ho čeká reparát z matematiky a on ještě neotevřel učebnici.

Rekreanti po večeri usedají opět na svá místa. Zřejmě se jim nechce do provlhlých a studených chatek. Jsou to většinou starší lidé. Mladík, jemuž pomáhá starší pán s popruhy tahací harmoniky, je jedinou výjimkou.

Ještě tohle, zděsila se Helena. Harmoniku nesnášela. Odmalička. Spojovala ji s bídou a bídy se štítila jako odporného hmyzu. Snad proto, že doma měli vždycky všeho dost.

„Bude hrát, vyhrkla Eva s neskrývaným nadšením a položila Míšovi ruku na předloktí. Ten polekaně ucukl. Bylo to poprvé, co se ho takhle dotkla..

„To je hezkej kluk,“ uznale pronesla Sylva. Z jejích úst to vyznělo skoro nevhodně.

První hřmotný akord přijal lokál jako zahoukání auta za zády. Všichni se k harmonikáři otočili.

„Spusť tu naši,“ zvolal chraplavý mužský hlas a odkašlal si. Byla to známá odrhovačka.

Helena upila z velké sklenice grogu. Byl horký a páčil už při polknutí. Podívala se dlouze na harmonikáře. Měl světlé zvlněné vlasy a široká ramena. Mezi ty lidi se nehodil.

„Jdu domů,“ řekl Jan, a znechuceně zvedl kytaru. Jako lídr místní rockové skupiny tu přece nemohl poslouchat tahací harmoniku. Za ním se vydal Petr. Také Míša vstal, ale Eva ho stáhla zpět na židli. Z velké prázdninové party už zbývaly jen trosky. I Helena měla chuť se zvednout a odejít. Pryč, lhostejno kam. Bránil jí v tom ten nedopitý grog. Karel si nesl další plný püllitr.

Harmonikář začal novou, stejně otřelou písničku. Helena pořád nechápala, co mezi těmi starými lidmi dělá. Až když mu donesli sklenku vína, napadlo ji,

že si ho vydrží. Jako živý hrací stroj na produkování zábavy. Naráz zmizely všechny sympatie. Znovu se napila grogu. Tak žhavě už nechutnal.

Sylva z ničeho nic začala zpívat. I Helena měla najednou chuť si zazpívat, ale nemohla zpívat písničky, které harmonikář hrál. Myslela si, že k ní nepatří. Nehodily se k jejím nalakovaným nehtům, k dlouhým pěstěným vlasům k neposkvřeným bílým džínsám, ke studentce gymnázia, kterou vyzdvihují jako primuse třídy. Nechtěla se ponížovat omšelými texty namnoze prisprostlými. Záviděla Sylvě, která, s tou svou neohrabanou postavou, při každém klopýtnutí vykopne alespoň kousíček veselosti.

„Ty!“, zvolal v pauze z ničeho nic Karel, „zahraj Šífaře!“

Mladík zvedl hlavu k jejich stolu a usmál se. Heleně se zdálo, že na ni.

Začal pomalu, zvláštní předehrou. Jako by to nebyla písnička, kterou žádal Karel, a přece ano. Zmateně na něho zírali a on se svému počínání usmíval a tesknost melodie s jeho záhadným úsměvem kontrastovala. Konečně kývl hlavou. Všichni jako na povel začali zpívat.

Má v sobě magnet, připustila Helena. Musela si ho pořád prohlížet. Nervózně si pohrávala s přívěškem na stříbrném řetízku, bylo to srdíčko pro štěstí. Najednou nestačila včas uhnout očima.

Dívali se na sebe jen malou chvíli a ona zůstala přimražená. Jako kdyby si přede všemi něco důvěrného nahlas řekli. A ona věděla co. Přesně znala každé slovo, které bylo proneseno v té krátké řeči pohledů. Rychle se chopila sklenice a vypila zbytek téměř vychladlého grogu. Ale stejně už nemohla nic popřít.

Vytrvale teď na ni hleděl a ona najednou začala pohybovat neslyšně rty. Jako by ji ten jeho pohled uhranul. Už nemohla pohledem uhnout. Cítila, že se v nejbližším okamžiku něco stane, že provede cosi nečekaného, co by sama ze své vůle nikdy neučinila, ale teď musí.

Melodie se najednou ztišila a lidé kolem stolů zpívat přestali, možná v očekávání něčeho osudového, čemu se už nelze vyhnout. A najednou uslyšeli hlas, který do té zádumčivé melodie vplynul, jako by tam odedávna patřil. Byly to verše:

„Já nejdřív mlčeti jsem chtěla a věřte: Nebyl byste znal nikdy můj ostýchavý žal.“

Melodie se ještě více ztišila a v sále nikdo ani nešeptl. Jen pár hlav se opatrně naklonilo, aby poznalo, odkud se ozývá ten zasněný dívčí hlas.

Helena pomalu odříkávala slova, který mozek sesílal ústům jako neumlčitelné vyznání.

Mladík sklonil hlavu. Už se nedívá na Helenu. Rozplynula se mu v potřísněné bělosti ubrusů, v náhodných shlucích okolních věcí, ve studeném světle zářivek, v jeho vlastním já, o kterém ví téměř vše. Nesmí už na ni pohlédnout, nesmí k ní zvednout oči, neboť v tu chvíli, kdy se ozval její hlas na tu jeho telepatickou výzvu si opět uvědomil sám sebe, v celé své handicapované konstituci.

„Však řekli, že jste samotář.“

Vstala. Židle zarachotila do tiché hudby. Helenu neprobudila. Nevnímala nic, než mladíkovu tvář, kterou zaplnila bolest, čitelná, skoro hmatatelná, jakoby nikdy už neměla vyprchat. A jejím jediným přáním bylo, aby zvedl hlavu a znovu se usmál.

Marně.

Zdál se jí najednou malý a bezbranný. A cosi v sobě skrýval. Kdoví proč jí najednou připomínal dítě, které někdo nutí vykonávat dlouhý a složitý obřad dospělých.

„Můj celý život mi tě slíbil, tys musel, musel přijít. Tys ten, jenž bohem seslán mi byl, až do hrobu mne chránit.“

Helena pomalu vyšla od stolu. Celá místnost ji sledovala. Jen on ne. Dlouhými prsty křečovitě vyhmatával stále smutnější akordy. Znenadání uslyšela svůj hlas. Zněl cize. Nemohla pochopit, že patří jí, nevěřila, že stojí uprostřed lokálu a recituje verše. Tušila, že se něco stalo, něco neobvyklého, co může natrvalo změnit celý její život a skoro si přála, aby to tak bylo.

„Snad je to klam, jenž svými stíny v mou nezkušenou duši šleh.“

Najednou nevěděla jak dál. Za těmi posledními verši zelo prázdno, velké průhledné prázdno, sahající až k hladině bílých ubrusů. Nad nimi se zveličovaly řady nepřátelských obličejů a narůstaly do pitvorných faunských šklebů. Rozchechtaná ústa, zjizvená zkaženými zuby. A napjaté ukazováčky mířily na ni, stojící uprostřed místnosti, jako na nevyvýšeném, ale viditelném pranýři.

Najednou si byla jista, že všechny ty lidi, kteří tu na ni tupě civí, smrtelně nenávidí. Konečně se rozběhla. K postranním dveřím lokálu. Prudce je za sebou zabouchla.

„A mně je souzen osud jiný,“ řekl do ticha harmonikář jako amen za nedokončenou modlitbou.

Až po chvíli se ozval potlesk. Nenadálý, nežádoucí, falešný. Vysvobodil všechny. Vydechli. Honem se chápali pití, zapalovali cigarety. Hlučeli. Chtěli se naráz zbavit dojmu, který je zahanboval. Rychle skrývali své city do pláště licoměrné konvence.

„Hraj!“ vykřikl kdosi a harmonikář bez odmluv spustil hřmotný marš.

Někdo zaťukal na překližkové dveře toalety. Helena se neozvala.

„To jsem já, Sylva.“

Helena zoufale mlčela. Jejím rozjitřeným vědomím pulzovalo jediné přání. Zůstat tu, zůstat tu až do konce, až všichni odejdou, pak se vydat sama, úplně sama domů, ráno zabalit všechny věci a z městečka odjet a už se sem nikdy nevrátit.

„Pojď ven. Máš tam grog. Poslal ti grog.“

Nebyla to pravda. I Sylva měla představy o kavalírech. I ona toužila jednou vykopnout tu maličkou hrudku opravdového štěstí. Pro sebe, ne pro druhé. Tolikrát už byla na řadě. Pokaždé ji někdo předběhl. Vždycky ji zastínili. Vždycky zůstala lichá, nežádoucí, zbytečná, přezíraná. Jakoby nebyla. Jako prázdný pytel, do kterého už nestojí za to ani kopnout. I toho nerozhodného malého Míšu, na kterého si myslela celé prázdniny, jí teď Eva vyfoukla.

Proč poslali právě tuhle? Napadlo Helenu. Proč Sylvu? Jak té to vysvětlím? Co jí mám vysvětlit?

„Všichni ti tleskali,“ slyšela Sylvin hlas.

Proboha, zase mi závidí. I tu ostudu mi závidí. Ten zoufale směšný trapas. Jak se mám vrátit zpátky? Jak se vůbec mohu vrátit zpátky. Proč jsem vlastně neutekla domů?

Helena prudce otevřela dveře. Přistižená Sylva odskočila od zrcadla.

„To byly hezké verše,“ zakoktala.

„To byly verše z Oněgina,“ řekla chladně Helena a před zrcadlem se zastavila. Myslila že uvidí úplně jinou tvář. Ale vypadá normálně. Má jen trochu rozčuchané vlasy. Obličej je klidný, vyrovnaný, nevzrušený, zřejmě docela hezký. Jako kdyby se nebylo vůbec nic stalo. Přece se něco stalo! Vždyť se přece něco stalo.

Helena vši silou zaryje prsty do tváří a ucítí jen normální bolest.

„Pojď,“ rozkáže Sylva a vystrčí ji nepřipravenou ze dveří.

Z hlasitého zpěvu v lokále najednou vybuchl smích. Helena ztuhla. Než prohlédla bariérou kouře, Sylva do ní zezadu narazila. Kdosi v místnosti se vztyčil a máchl nataženou rukou do vzduchu. Sylva smíchu vystřelila znovu. Škodolibý a posměvačný smích. Helena pochopila, že nepatří jí.

Na stole stála sklenice s kouřícím grogem.

„Poslal ti grog,“ rozzářeně oznamuje Eva. Už se s Míšou něžně drží za ruku.

Helena usedne a nemůže ze sebe shodit tu zvláštní strnulost. Všichni jí připadají vzdálení a nastražení, možná i vystrašení, jakoby místnost najednou opanoval jakýsi neviditelný démon. Až z téměř panického zapištění starých dam pozná, co se tu děje. Pod stropem létá veliká noční můra. Divoce naráží do světel zářivek. Ve velkých kruzích víří nad lidskými hlavami a kdykoli slétne níž, snaží se ji někdo rukou srazit. Ale ona uhýbá. Reflexivně, hbitě. Je to smrtihlav.

Helena sedí za stolem a odevzdaně přihlíží tomu krutému divadlu. Podrážděná můra poletuje bláznivě celým lokálem. Její zoufalá touha uniknout je marná. Tak marná, až se to zdá směšné.

„Proč ji nenechají?“ zeptá se náhle zděšeně. Připadá si stejně bezmocná, stejně ztracená, stejně osamělá a tápající v tom velikém prostoru světa, který tolik nabízí a tolik omezuje.

„Voni se jí bojeje,“ řekne Karel. „Všichni se jí tady bojeje. Jestlipak víš proč?“

„Ne,“ hlesne Helena a pozná, že už je zase opilý.

„To je právě to, že to nikdo neví. Nikdo neví proč, jenom já to vím, ale pro mě je to hra.“

„Jaká hra?“

„Kdo z koho! Vsadil jsem se. Sám se sebou. Když ji srazí k zemi, udělám ten repec z matiky!“

„To je hrozné!“

„To je nutné!“

Helena věděla, že se na ni harmonikář dívá. Sledovala s obavou velkou můru, jejíž život jí připadal najednou daleko důležitější, než život všech těch lidí kolem, včetně jejího. Už delší dobu chápe, že člověk se na téhle planetě přemnožil a ohrožuje ostatní její tvory. Někdy je likviduje z pouhého rozmaru.

Najednou Karel vyskočil. Máchl rukou jako při volejbalové smeči. Celou vahou narazil na přeplněný stůl. Sklenice zazvonily, některé padaly na zem. Helena ucítila v klíně horký grog. Oplzlá slova písně se proloupla v burácivý chechtot. Prudce vstala. Grog se jí lepkavě zapíjel do bílých džínsů.

„Nechte ho!“ zvolala, „co vám udělal? Nechte ho žít!“

Podrážděný lišaj se mihl kolem její hlavy. Podvědomě se ohnala a ucítila, jak se něčeho dotkla. Až ji zamrazilo. Smích se ozval znovu. Smrtihlav v zmatených kličkách mířil k harmonikáři.

Ten seděl a hrál. Jen očima sledoval můru, která se k němu blížila jako hloubkový letec na vybraný cíl.

V jeho očích se na okamžik mihl záblesk strachu. Ale najednou vymrštil ruku a udeřil. Nedalo se vůbec rozeznat, zda přestal hrát. Jen lišaj zmizel někde po stoly lokálu.

Naráz propuklo mohutné hurá, jak v závěrečné scéně optimistického filmu. Harmonikář byl hrdinou. Zvedaly se sklenice na jeho počest, mnozí přibíhali si s ním přituknout, všichni mu připíjeli na zdraví. Bláznivě, až brutálně se připíjelo na smrt ubohého lišaje. Jakoby měla ostatní spasit. Jakoby je mohla vykoupit a zaručit jim nesmrtelnost. Smrt jediné neškodné bezbranné můry.

Helena vstala. Utírala mechanicky skvrny na džínsech a najednou se jí vybavily další verše z Oněgina. – a uvaž, já zde sama jsem a nikdo mi tu rady nedá. A musím zahynouti, běda, i se svým němým úžasem. - K čemu je vlastně život, napadlo Helenu.

Výčepní začal sbírat prázdné pullitry a kasírovat hosty. Zdálo se, že všem náraz došla síla. Přesto se nikdo nezvedal. Seděli a čekali na poslední dějství komedie. Na závěr. Na vyvrcholení. Na bakchický chór, na bouřlivé satori, kde se každý dočká blaženosti a míru, kde zapomene na život a na smrt, neboť z opiové extáze se neodchází, v té se buď usíná, nebo umírá.

„Hraj“, nařídil muž v tepláčkách. Ozývají se i jiní, ale harmonikář si jich nevšímá. Kývne na šedivého pána, ten bez odmluv vstane, zvedne mu nástroj z klína a přenesení na vedlejší stůl. Pak přinese berle, vysoké staromódní berle s opěrkami pod paže. Harmonikář si je před sebe postaví a muž mu pomůže vstát. Hoch se do nich zapře a pomalu ztěžka vykročí.

Zapíchne hole před sebe, přenesení na ně váhu celého těla a přisune nohy. Pohybuje se pomalu prostředkem lokálu, soustředěně, s námahou a se sehnutou hlavou. Dívá se stále před sebe, do země.

Helena má pocit, že v příští vteřině všechno vybuchne. Cítí v sobě mohutný tlak, který ještě narůstá a nemůže ven. Dusí ji, snad ji úplně zadusí.

Muž za mladíkem zavřel dveře a lokál se v tu chvíli opět rozhučel.

Helena pořád seděla vzpřímeně jak socha. Jenom nervózně cukala přívěskem, až se jí vzadu na krku zařezával do kůže. Najednou jí zůstal v ruce. Řetízek se přetrhl. Už tu nemohla déle zůstat.

Vstala.

„Jdeš za ním?“ vyklouzlo překvapené Sylvě.

„Jo“, řekla Helena a ještě našla sílu se na ni usmát.

Viděla, jak se k ní všichni obracejí. To nevydržela. Opět se rozběhla ke dveřím.

Na terase ho uviděla. Scházel se schodů. Starý pán ho s jedné strany podpíral. Zastavila se. Dveře za ní samy hlasitě zapadly. Otočil hlavu. Už se nemohla vrátit.

Dívala se na něho vytřeštěně a s nenávisí. Nenáviděla ho. – Za celý večer, za verše, ke kterým jí vyprovokoval, za lišaje, za to, že je mrzák.

„Proč jste ho zabil?!“ vykřikla, aniž chtěla.

Teprve teď z ní naráz všechno spadlo. Sevření a tlak polevily. Ale musela se opřít o stěnu. Venku padal déšť a šuměl v listí.

Harmonikář posunul berle na další schod. Muž ho opět uchopil za paži.

„Ne, já sejdu sám!“

Pomaloučku a namáhavě zdolával schody terasy.

„Proboha, odpusť mi, zašeptala Helena. Odpusť mi, že jsem tak zlá!“ Jak mohu být tak zlá? Proč jsem taková zlá? Stále ještě svírala v dlani utržený přívěšek.

Pod schody terasy se zastavil. Vykročila. Dřevěné podpatky pantoflíčků se rozklapaly. Duněly po dláždě a po betonových schodech.

Ještě než stačila sejít, muž se před něho postavil. Ve světle zářivky vypadal hrozivě, nepřátelsky. Helena ztratila odvalu. Dívala se na toho živého umrlce a pak na harmonikáře, který stál za ním a nemohla natáhnout ruku a podat mu ten přetržený stříbrný řetízek pro štěstí. Nemohla říct - odpusť, prosím tě odpusť, chtěla bych tě políbit, moc bych tě chtěla políbit, ale vím, že by to nepomohlo, nic by tu nepomohlo, nic.

Se sklopenou hlavou prošla kolem, do deště, který byl hustý a studený.

Ráno byla obloha čistá a modrá, jako bývá v raném podzimu. Helena vstala časně. Zabalila pečlivě všechny věci a rozloučila se s překvapenou babičkou. Poslední týden prázdnin sliboval hezké počasí.

Za nějaký čas, když už všechno dostalo svůj obvyklý řád, doručil jí pošťák malý balíček bez zpáteční adresy. Na silné, pečlivě opracované mahagonové podložce byl obrovský lišaj s roztaženými křídly. Vypadal jako živý. Nic víc v balíčku nebylo.

ČISTÉ RUCI

U moře se dá na první pohled stěží rozeznat národnost ženy. Ale tohle byla nefalšovaná Rumunka s velkýma hnědýma očima a řasami prohnutými do obloučků. Jasně modrý plášť a suché popraskané ruce, bez laku na nehtech a bez prstýnků ji zařazovaly do kasty uklízeček, metařek, myček nádobí, či posluhovaček v hotelích.

Stála ve frontě na oběd, v té nejlacnější samoobsluze na pobřeží, jako já. A stála přede mnou. Občas těmi dlouhými řasami zamžikala.

Byl jsem naštván na všechny ženské. Tu, která se mnou k moři přijela, začal hned druhý den okupovat vysoký opálený Němec s fousky pod nosem a plnou peněženkou. A ona ochotně naletěla. Jednoduše mi řekla - jsi volný, i já jsem volná, u moře padají všechny závazky. A to jsme spolu chodili už tři měsíce.

Musil jsem na tu její zradu myslet od rána do večera. Se vztekem, s lítostí, s bezmocností. Přicházela do stanu až pozdě v noci, bez ostychu se přede mnou svlékla, opile se nasoukala do spacáku, a já ji měl na dosah ruky, ale už mi nepatřila. Zuřil jsem a zoufal si, ale měl jsem i svou hrdost. Stejně se nedalo nic dělat, než čekat na odjezd. Peníze mi docházely a ty zbývající dny jsem byl rozhodnut vydržet, a hlavně nevybuchnout. Abych jí zbytečně neudělal radost.

Jen tak, ze vzdoru a z ponížení, jsem se pokoušel seznámit s nějakou jinou ženou, ale jako naschvál se to nevedlo, najednou mne opouštěla smělost a dřívější sebevědomí, i když jsem si všemožně dodával odvahy, jako teď. Začal jsem na tu Rumunku mluvit. Vůbec ničemu nerozuměla, ať jsem se pokoušel o němčinu, angličtinu, nebo ruštinu. Pořád jen potřásala hlavou. Nechal jsem toho. Stejně se mi ani trochu nelíbila.

Někde si ušpinila ruku. Pořád hledala po plášti kapesník, jako by ji ta černá šmouha zraňovala či ponižovala. Jako by se za ni styděla. Za každou cenu chtěla tu špínu odstranit. Konečně sebrala z pultu papírový ubrousek a pečlivě a násilně tu tmavou skvrnu z ruky vydrhla. Až byla kůže celá červená.

I mně se hodil čistý ubrousek. Napsal jsem na něj čitelně ORFEUS 20.00 ??? Každý večer se na terase toho noblesního hotelu hrálo a tančilo. Pečlivě jsem ubrousek složil a když u pokladny platila, položil jsem jej na její podnos. V té chvíli mne nenapadlo, že už nemám ani na vstup do toho drahého bince, kde každý večer moje bývalá kráska s fouskatým Němcem přešlapují v rytmu na parketu, a k půlnoci se už bezostyšně líbají, on ji při tanci vlně osahává a oba vzápětí mizí kamsi do tmy.

Rumunka dělala jakoby si mého vzkazu nevšimla, odešla ke stolu, kde už nebylo pro mne místo a pak její bleděmodrý plášť po chvíli zmizel, a já odešel na pláž, úplně jinam, než kam teď chodila moje bývalá holka s Němcem, díval jsem se do odstínů moře, chtěl myslet na Rumunku a myslel jsem stejně na tu zrádkyni.

Večer, před osmou, už byly téměř všechny stoly na terase hotelu Orfeus obsazeny hulákavými Němci, kteří si sem přiváděli hezké holky, jež odpoledne klofli na plážích. Objednávali jim nasládlé rumunské víno a slané tyčinky. Stoupl jsem si do stínu ke schodům, aby mne náhodou ta má dřívější láska nezahlédla a nemohla se mi posmívat, že tu stojím jak žebrák u kostela.

Přišla přesně v osm, rozhlížela se, nakukovala nahoru na terasu, ale netroufla si vejít dál i když ji pokladní velkomyslně zvala, přestože musela poznat, že je to holka z areálového personálu. V těch růžových šatečkách s volánky, možná i vypůjčených, se na první pohled od smetánky na terase výrazně lišila.

Možná vzápětí pochopila, že sem nepatří, usoudila že to pozvání byl jen nejspíš žert cizince, který se chce u moře za každou cenu bavit, byť i na úkor uklízečky nebo metařky, případě jiné chudé holky, pro kterou by diskotéka v Orfeu znamenala jiný svět a nezapomenutelný životní zážitek.

Viděl jsem, jak se rezignovaně vrací, s hlavou trochu svěšenou, a v těch narůžovělých šatečkách mizí ve tmě aleje, vlnící se podél moře.

Bylo mi jí najednou líto. Už jsem jí nemohl nechat jen tak odejít. Byl bych přesně takový, jako ta má bývalá holka. Rozběhl jsem se za ní a ona strnula, ale pochopila, když jsem před ní obrátil jednu kapsu naruby a z druhé vytáhl jen pár zmačkaných lei.

Mávla rukou směrem k diskotéce, odkud právě zazněla muzika a ukázala opačným směrem.

Cestou jsme mlčeli. Nevěděl jsem, co bych jí povídal. Stejně mi nerozuměla. Šla vedle mne a já se trochu styděl. Potkávali nás opálené objímající se páry, veselé a dychtivé a těm jsem záviděl. Kdoví proč jsem jim záviděl. Vždyť i já měl dívku. Co na tom, že není hezká. Ani ti, které jsme potkávali, nebyli všichni krásní. Byli to jenom lidé.

Zavedla mne do obrostlého loubí, před malou kavárničku, kde téměř nikdo neseseděl.

To bude dlouhý a trapný večer, napadlo mne a najednou jsem si všiml, že má na těch upracovaných rukou namalované nehty nevkusným fialovým lakem. Připadala mi rázem ještě nevzhlednější. Doma bych se asi za ni styděl.

Objednala dvě kávy a ze mne najednou spadlo napětí. Břemeno prázdné kapsy se naráz odlehčilo. Pocítil jsem k ní najednou vděčnost a docela klidně jsem na ni začal mluvit.

„Viš, ty nejsi hezká, ale to nevadí, vlastně to vůbec nevadí, i když před chvílí ses mi skoro protivila. A jsem rád, že jsi přišla, žes mne nenechala zoufalého bloumat kolem pláže, žes mi pomohla přetrpět ten poslední večer, který by asi byl nejzoufalejší ze všech. Je dobře, že mi nerozumíš, že nic nevíš, protože takhle ti mohu říct všechno, úplně všechno, mohu s tebou mluvit bez zábran, tak, jak jsem ještě s nikým nemluvil, nemusím si dávat pozor na slova, nemusím se snažit být vtipný a duchaplný. Jsem teď s tebou a je mi dobře, a ať řeknu cokoli, bude to pravda, protože tady se nemusím přetvařovat, tady nemusím nic zastírat a nic chválit, tady nemusím lhát.“

Díval jsem se jí do těch velkých očí a ona se usmívala a já najednou držel její popraskané a obhroublé ruce a začal je hladit.

Nebránila se. Cítil jsem teplo z jejích prstů i pohledů a začal mluvit o slunci, vycházejícím z mořské hloubky, o plavci, který při svítání plave daleko od pobřeží, o ženách shrabujících mořské řasy, ale mluvil jsem i o sněhu, který u nás v zimě padá na kopce, o tom, že je krásné s někým sedět a držet ho za ruce.

O půl desáté mi ty ruce vzala. Odněkud vyňala zmačkanou bankovku, uhladila ji na stole, usmála se, vstala, a aniž jsem stačil něco říct, zmizela.

Ve stanu jsem nemohl po té kávě usnout. Nebo to bylo z jiných důvodů. K ránu, kdy přišla ta má bývalá holka, jsem ještě koukal do plachty. Nepromluvili jsme ani slovo. Aťsi. Zítra už stejně všechno končí. Doma si pak hledej nového prachatého fousáče. Vlídny spánek mne konečně přemohl.

Před polednem jsem rychle rozboural stan a zabalil věci, a kdoví proč, běžel čekat před jídelnu. Najednou jsem se bál, že už ji nevidím. Ale přišla. Obědvali jsme spolu u stolečku pro dva a bylo nám dobře. Víím, že nám bylo dobře, i když jsme vůbec nemluvili. Pak sebrala z podnosu ubrousek, snažila se ho přeložit přesně tak, jako včera já, a s otázkou v očích mi ho podávala.

Bylo složité ji vysvětlovat, že už k večeru odjíždím a při tom smutné vnímat to její zklamání. Chtěl jsem jí na památku alespoň něco dát, ale nic vhodného se v mých kapsách nenašlo, jen vizitka z podniku, kde jako dealer pracuji. Vzal jsem ty její ruce zase do svých. Lak byl na některých prstech oprýskaný. Byly opět tvrdé a vysušené, ale když jsem je přitiskl ke rtům, voněly. Voněly čistotou a těžkou prací. Voněly úplně jinak, než pěstěné ruce mé bývalé holky. Voněly poctivým, nic nezastírajícím životem obyčejné dívky, která se nebude nikdy povalovat na plážích, mazat vybranými krémy, pít značková vína a chodit do drahých podniků. Snad nikdy nevidí cizí země, snad se nikdy nedostane ani dál od moře. Bude nosit stále svůj modrý plášť a bude mít ruce trvale rozpraskané.

Pouštěl jsem ty její ruce nerad, a celou dlouhou cestu domů jsem na ně myslel, a myslím na ně pořád.

ŽABÁK

Večer plný léta rozdával své krátkodeché štěstí.

Reproduktory pulzovaly zběsilým tlakem decibelů, mikrofony se dusily nesrozumitelným appassionátem, struny se chvěly, jak zmučené nervy. Sál se zmítal pestrobarevnými červíky v křeči beatových šoků. Pro ryk kytar a chřastění činelů nebylo slyšet slova. Přesto u jednoho stolu s politým ubrusem stačilo slovo, doplněné posměšným posuňkem, dopadnout na úrodnou půdu a okamžitě vzklíčit.

„Cos to řek?“

Ten kluk to klidně zopakoval.

To tu ještě nebylo!

Mladík s hranatým nosem, s vlasy od narození líznutými z pravé pŕlky čela dozadu a v rozhalené košili, se vrhl přes stůl a odborně chytil svůj protějšek za vybledlou bundu.

„Pod' ven, ty smarde!“

Na pódiu napodobovali chlapi s kytarami vysněné pózy známých, leč nikdy nespátrných světových hvězd. Zpěvák se vzpíral k nedostižným výškám. Basista tápal v krkolomných figurách po ošoupaných pražcích. Bubeník zápasil s otěžemi zdivočelého rytmu. Dav pod pódiem se opájel nedefinovatelnými kreacemi. Džunglí parketu se prodíraly dvě postavy.

„Sólo pro Žabáka!“ zařval bubeník, tušící senzaci a koktavým virblem se protloukl k refrénu.

Basista vydechl úlevou. Refrén byl pro něho oázou dlouhých pravidelných tónů. Mohl proto sledovat Žabáka, postrkujícího před sebou kluka s dlouhými umaštěnými vlasy.

Žabák byl hvězdou malého nebe. Neoslňoval kytarou, ani kopacím míčem. Neprovokoval usedlejší generace vyzývavým zevnějškem. Neničil si ledviny pivními maratóny. Dokonce si ani nevynucoval pozornost. Přesto byl prvořadou osobností svého světa. Měl jakési obyčejné fádňi jméno, ale pro každého byl především Žabákem.

Žabak, to nebyla nadávka a bylo to mnohem víc než přezdívka. Bylo to autonomní jméno. Jméno vyslovované s respektem. A také se strachem a nenávisťi. To jméno bylo podobenstvím pružiny a čepele. To jméno znamenalo nůž. Nůž v ruce Roccova bratra. Čepel, která jak blesk vyraží z nevinného úkrytu střenky.

Žabák.

Byl výbušný a nezkrotný. Pral se rád a pral se často. Pral se pro těžko pochopitelnou rozkoš z ran, které zasazoval i z ran, které utržil. Pral se všude a při každé příležitosti. A tu si dovedl vždycky bezpečně najít. Jednu z takových příležitostí nyní držel pevně za vybledlou bundu a táhl ke dveřím. Kromě muzikantů nevěděl nikdo v sále o rvačce, která si co nevidět vybere svou daň.

Zpěvák dozpíval. Otočil knoflíkem na kytaře a vyloudil první tón sóla, který se vracel s chvějivou odezvou vibráta. Hrál dobře. Až příliš dobře pro lhostejný dav fanatizovaný rámusem. Nikdo nebral na vědomí jeho dokonalost. Nikdo neoceníl bravurní improvizaci, kterou rozvíjel následující takty do perlivé kaskády tónů, překvapivých souzvuků, neobvyklých harmonických přechodů, nikdo nerozpoznal radost, která vylétala na vlnách sóla až ke stropu zakouřeného sálu. Uznání nedošel ani u těch, kteří s ním hráli. V této chvíli to na nich ostatně nemohl chtít.

Pozorovali bílé létací dveře s nedočkavým vzrušením.

Až když skladba skončila, sál ohlušujícím pískotem vyjadřoval dík. Žabák se odkudsi přiklátil k podiu širokou chůzí námořníka. Nebyl v tom žádný trik, ani snaha o efekt. Byl to pozůstatek prvních dětských krůčků zpožděných rovnacím strojkem.

„Merčil jsem tě,“ řekl basista, aniž postřehl, že pod levým Žabákovým okem čas pomalu rozvíjí do květu modré znamení boje.

„Co to bylo za kluka,“ zeptal se bubeník.

„Pitomej frajer, jinak nevím. „Sou tu čtyři, teď po mě dou. Čtyři je moc. Dva – to nic neříkám. Ale čtyři je vyložená srabárna. Měl bych se zdekovat. Držkovou nežeru.“

Klátivým krokem odešel do přísálí. Byl sám. Vždycky ve všem byl sám. Byl osobností, která sklízí obdiv a nenachází přátele. Byl Žabák a nikdo mu nemohl pomoci.

Toho večera už ho nikdo nespátril.

Jenom ti čtyři.

A potom, dlouho potom, dívka v bílých šatech.

Šla domů. Předčasně. Sama. Vyprovázelo ji zklamání a roztrpčení. Šla teplou nocí hvězd a sladké vůně umírání trav. Osamělá dívka uprostřed zázraků léta. V jejích stopách vířil prach spálených iluzí. Iluzí zasetých okamžikem příjezdu, denně zalévaný slunečnou nadějí léta, iluzí, kterou dnes oblékla do bílých šatů pokory a panenství.

Ještě odpoledne tu byl ten barevný sen, sen předem z touhy princů a čekání popelek. Vítr však dávno a nenávratně odvál čas princů i z toho zapadlého kraje.

Přesto zde byli chlapi, kteří odpovídali vzorci jejích představ. Štíhlí, urostlí, opálení. Jeden pro ni přišel. Hudba hrála Crazy love, kytarista jásavým sólem volal do sálu slunce, a on civěl do jejích velkých brýlí, tiskl ji k sobě ulepenýma rukama, funěl jí do uší. A když s ním nešla podruhé tančit, míjel ji s neotřesitelným opovržením venkovských křupanů. Ji, která hrála z paměti

Beethovenovy sonáty, která si dovedla před očima vybavit barvy a linie na plátnech starých mistrů, která dokázala kdykoli odříkat repertoár velkých scén a běžně četla Hemingwaye v originále.

Ne, neměla mu to za zlé. To jenom nad sebou cítila lítost nad svou hořkou nevinností, nad svým bezradným panenstvím. Hrad jejich princů shořel a zhroutil se v trosky. Ples popelek skončil dřív, než začal. A ona chvátala skrýt se za závěsy deště, do mrazivé klauzury kajícího sebezpytování.

V úzké uličce za rohem poblíž dřevěné pumpy, která věčností dobrého dřeva přečkala slavné časy studnařů, leželo na trávníku lidské tělo.

Zděšeně ucouvla

Zalila ji lepkavá hrůza. Ještě nikdy neviděla mrtvého člověka. Musí se vrátit, musí někoho přivolat. A nebo utéct. Rychle, kamkoli, pryč. Pryč od toho bezvládného těla.

A mrtvola se pohnula. Malátně zdvihla zaťatou pěst a nechala ji znovu klesnout do trávy.

Dívka znovu strnula. Proměnila se naráz v sochu nejbělejší soli.

A z planoucí Gomory se nesl vzhůru hlas:

„Tak pojte, srabi! No tak se ukažte! Dyť já vo vás stejně vím. Tak přece vylezte, hajzlíci!“

Noc neodpovídala.

Ležící postava se pokusila vstát. Nepodařilo se. Znovu dopadla hlavou na měkký polštář trávy. Hlasem zastřeně dunivým vyzývala nebesa.

„Tak kde ste? Kam ste zalezli? Proč se neukážete, dacani?“

„Nikdo tu není, nečekaně přelétlo přes dívčiny rty, které jakoby odemklo právě nalezené zaklínadlo.“

Postava se vzepřela na lokty a namáhavě otočila hlavu. Dívka v bílých šatech se na sítnici zbitého zraku proměnila v mihotavý obraz zjevení. Ze sálu sem přilétl líbezný akord.

„Anděl! To mě teda podržte, von se tu fláká anděl. To teda čumim,“ ozvalo se přerývavě. „Fakt je to anděl!“

Postava na zemi se sípavě pokusila zasmát: a vyplivla krvavý hlen. Pak klidně pronesla:

„Ahoj bucho!“

Dívka se konečně pohnula.

„Co je vám?“

„Nic. Jenom takový kladívka v palici. Bum, bum, bum, slyšíš?“

Bylo slyšet jen zpěvákův hlas: You are sweet like a dream...

„Někdo vás udeřil?“

Postava se vypjala, jakoby znovu utržila ránu a vydala chrčivý dunivý smích.

„Páni, že prej udeřil. Vo tom teda nic nevím. Vim akorát, že mě vzali něčím po palici!“

Dívka přistoupila blíž.

„Proboha, jste samá krev!“

„No jo. Hele, čím mě to praštili?“

„Já nevím.“

„Vidělas to?“

„Ne.“

„Jen mi to klid'ánko řekni. Já je prásknout nepudu. Žabák ještě nikdy nikoho neprásknul!“

Dívka se přestávala bát. Zůstalo jenom chvění, které nemohla přemoci. Nevěděla, co dělat. Chtěla odejít, a chtěla zůstat. Chtěla pomoci a neměla odvahu.

Žabák se s námahou zdvihl, převalil na kolena a opřel rukama o zem. Díval se na cáry košile. Hlavou mu běžel nesouvislý film, v kterém se míhaly pěsti a zkřivené obličej. Vždycky se přetrhl v okamžiku, kdy mu cosi dopadlo na hlavu.

Vstal a dovrávoral ke studni..Opřel se o ni až se celá naklonila.

„Pumpuj!“ přikázal stručně.

Dívka mechanicky uposlechla.

„Víc,“ pobízela podrážděně.

Pumpa sténala a viklala se. Dívka zápasila s klikou, malá kabelka jí poskakovala po paži. Voda netekla.

„Rychlejc!“ řekl hrozivě.

Přidala. Groteskně poskakovala a lomcovala táhlem, které nasávalo jen vzduch. Cítila se nešťastná a ponížená, jako tam v sále, kde jí dýchal na brýle a mačkal ruku upocený mladík.

Vzdálená hudba zvláčněla sólem zjihlé kytary.

Voda prudce vyšpláchla. Žabák hekl, sehnul se hlouběji a nechal ten proud, mocný a hojivý, stékat po hlavě za krk a košili. Potom uhnul, nabral vodu do dlaní a smyl z obličej krev. Nakonec se přísál k železnému korýtku a dlouho a hltavě pil.

„Dost,“ řekl smířlivě.

Sedl si na kamenný příklop, opřel hlavu o studnu a zcela bezostyšně si začal prohlížet udýchanou dívku.

Stála plachá a rozpačitá, bezmocně vystavená vtíravým dotekům Žabákova pohledu. Nervózně popotahovala šaty. Snažila se co nejvíce zakrýt opálená stehna.

Usmál se naběhlými pokřivenými rty.

Chtěla odejít, skoncovat s tím trapným večerem, který potupil její sny a brutálně vypáčil zámky nejhloběji ukrytých představ.

„Dík,“ řekl Žabák a pořád na ni koukal soustředěným pohledem.

Píseň strun se teď rozlila v řeku, v proud, který lehce unáší všechny neodstranitelné překážky. Rozstříkával se řinkotem činelů, pěnil údery paliček, zalykal víry nejhlubších tónů.

A dívka neodešla.

„Ještě máte na obličej krev, vydechla nespěle. Pootevřela kabelku a vzala z ní pečlivě složený bílý kapesníček a ve svitu pouliční lampy přistoupila k roubení studny. Krve se bála stejně jako mrtvých.

I need you, I need you, I need you – vyjel náhle do pomlky strun vysoký dvojhlas. Opatrně stírala krev z mokrého obličej. V pase náhle ucítila lehký dotek rukou. I přes šaty mrazil.

„Vypadáš v těch brejlích jako noční pták!“

Chtěla couvnout a ruce se sevřely pevněji. Byla bezmocná.

„Anebo jako brejlatej anděl. Esli můžou bejt brejlatý...“

Sevření povolilo.

„Já ale myslím, že můžou.“

Její ruce se dotkla jiná studená ruka a dovedla ji k horkým popraskaným rtům.

Žabák se náhle zvedl.

„Teďka di domů!“ Přikázal drsně.

„Kam dete vy?“ zeptala se dívka překvapeně.

„Du se prát. Du si pučit ty sraby!“

„Musíte?“ vyhrkla.

„Musim,“ řekl Žabák tvrdě, a vzdaloval se do tmy širokým námořnickým krokem.

Dívka usedla na okraj kamenného roubení. Studilo pokročilou nocí. Cítila se pojednou velmi zesláblá.

A zůstala zase sama.

Tak to bylo správné. Tak to přece chtěla. Mrazivá klauzura kajícího sebezpytování. Ach, tohle že chtěla? Ruce jí klesly do klína v zoufalství raněných ptáků.

Kdesi v dálce se zajíkal zpěvák: Oh darling....

Na hřbetě levé ruky spatřila krev. S úžasem si uvědomila, že už se jí nebojí.

Léto se loučilo.

Naposledy se shlíželo v hladinách zrazených rybníků. Propadalo stesku obnažených polí, chvělo se chladem dlouhých nocí a mlhavých rán.

Přišlo se rozloučit s těmi, kdož je uctívali a vyznávali. Mnozí už tu nebyli. Cesty je odvedly. Těm, kteří zůstali, ještě jednou, naposled, připomínalo vše, co se nikdy nemůže opakovat.

Sál se zalykal kouřem. Dobronzova opálení chlapci a dívky v okoukaných šatech sezóny tvrdošijně zapalovali cigaretu za cigaretou a lačně sáli dým těch obětních ohníčků tuctových smutků na prahu podzimu. I hudba, jindy nespoutaná, teď zněla jako truchlivé rekviem. Přesto se všichni tvářili netečně. Ukrývali se za maskou okázale vystavované nudy. Až na jednoho, který nechtěl, nebo neuměl obléknout kostým melancholického karnevalu.

Až na Žabáka.

Seděl na schodech podia. To bylo jeho oblíbené místo. Odtud měl přehled.

Dnes si však nikoho nevšímal. Seděl na nejnižším stupni se svěšenou hlavou, zavřenýma očima a nohama nataženýma k parketu, kde se malátné stíny snažily setřást beznadějnou tíhu rozchodů. Svět okolo něho přestal existovat. Kdyby někdo pátral v Žabákově tváři, značené ještě stopami posledních bojů, zastihl by v koutcích rtů blažený úsměv. Svěšená hlava vždy nemusí znamenat bolest a smutek.

Tohle ale nevěděl kluk ve vybledlé bundě, který se tu dnes znovu objevil. Ani se nenamáhal číst v Žabákově výrazu. Nemusel. Měl jistotu zbabělců,

jistotu přesily, jistotu čtyř párů pěstí, které tentokrát musí definitivně zvítězit. Šel okolo pódia a efektně zakopl o Žabákovy nohy. Režie fungovala přesně. Následoval říčivý tříhlasý smích.

Žabák zvedl hlavu a otevřel oči. Dlouho se díval do vyzývavého obličeje, jakoby jeho zrak stále nemohl prohlédnout, jakoby se jeho smysly vracely z daleké cesty.

„Vodprejskni,“ zahučel omrzele a znovu se ponořil do zdánlivé netečnosti. Basista, který vše napjatě sledoval, úplně vypadl z rytmu. Viděl Žabáka vyzvaného k boji. Podle neměnného scénáře měla teď pružina vymrštít čepel. Na vlastní uši však slyšel Žabákovu odmítnutí! Tohle si basista nedovedl vysvětlit. Nemohl přece tušit, že v hlavě notorického výtržníka se znovu odvíjí řetěz dnů, zlacených nenadálým a dosud nepoznaným štěstím.

Bylo jich rovných třináct. Třináct okvětních lístků, odvátných větrem. Třináct nezhojitelných jizev. Jedno hluboké znamení.

Přišlo to tehdy druhý den odpoledne, po noci, kdy jej přivedla k vědomí dívka podobná andělu, po noci, v níž znovu našel své čtyři protivníky, opilé vítězstvím a kdy je odborně jednoho po druhém lehce zpráskal.

Začalo to uprostřed lhostejného babylonu přelidněného koupaliště. Žabák svěřil své rány konejšivému stínu smuteční vrby. Tam ležel a přemýšlel, až usnul, spal a usmíval se, neboť nejsladší spánek přichází po vyhraných bitvách. Pak se probudil a ze svého úkrytu ji spatřil.

Vystoupila z vody štíhlá a orosená. Kdyby hovořil jejím jazykem, řekl by hle – Venuše sestoupivší z Botticeliho lastury. Ale on nehovořil jejím jazykem, a tak když mýjela smuteční vrbu, řekl nahlas:

„Kde máš brejle, alděle?“

Zastavila se. Možná se rozpomínala, možná váhala. Snad nevěřila, snad si nepřála věřit. Otočila se a na všechno ostatní už bylo pozdě. Uviděla obličej modře ocejchovaný minulou nocí, naběhlý nos, oteklé rty a škvírky očí. Mžouraly na ni do palčivého slunce. Usmála se. Žabák, v bolestivém pokusu o úsměv, se zmohl jen na šklebivou grimasu.

„Pocem,“ řekl, „něco ti musím říct“.

Proč zrovna tenhle. Proč právě tenhle, říkala si dívka, když usedla, aniž sama chtěla, do stínu smuteční vrby. Chmurné barvy ran byly přece tak vzdáleny představám jejích pastelových hrdinů.

„Už se nebudu prát,“ řekl z ničeho nic. „Fakte nebudu. Přisahám!“

Dívku uchvátila vlna příjemného zmatku, vítr vřelé závratí.

Neodpověděla. Nevěděla co. Nechtěla přiznat ani sobě, že v zrcadle truchlivých myšlenek minulé noci se vždycky znovu a znovu vítězně zjevovala jeho zkrvavená tvář, jíž se bála, a že ten strach právě pominul.

Uchopil její mokrou ruku za předloktí a položil na ni opuchlý obličej.

„Jenže ty mi to asi nevěříš, co? No jo. Vlastně se ti ani nedivím,“ řekl tiše.

Pocítila horkost. Prolétla jejím tělem na perutích neznámého vzrušení.

„Bolí Vás to?“ zeptala se soucitně, a také proto, aby nepostřehl chvění, které jí probíhalo.

„Tobě je zima!“

„Ne.“

„Dyt' se celá třeseš!“

„Žabáku,“ vydechla poprvé a nejistě to jméno, „já ti věřím.“

A tím to začalo. To byl počátek třinácti dnů objeování netušeného významu slov, řeči gest a pohledů, počátek třinácti nocí mlčenlivých přísah, tajemství něžných dotyků a plachých polibků, počátek jednoho velkého letního snu.

A Žabák jej snil teď znovu.

Neslyšel vřískot kytar, neviděl setrvačný mechanismus paží a nohou, netušil ani, že v přísálí čeká pomsta ve vybledlé bundě a pozorně naslouchá horlivému našeptávání trojice rádců. Král pokoutných ringů, hrdina legendárních rvaček, hazardní provokatér a zatvrzelý rvač myslel na dívku, které hraje Beethovenovy klavírní sonáty a čte Dickense v originále.

Vzpomínal na pozdní odpoledne, kdy vedle sebe leželi na hladkých vyhrátých kamenech vysoko nad koupalištěm a hleděli do modré závratě oblohy. V dívčích vlasech vzal do dlaní zapadající slunce. Mazlivé kadeře mu spoutaly prsty. Tišily rozbitou tvář. Voněly po tajemných květech.

„Kdybych se nepral, nepoznal bych tě, „ řekl tiše a zamyšleně hleděl k dalekým kopcům.

„Jistě jsi mě viděl už dříve.“

„Jo. Ale tos ještě nebyla anděl.“

„Dívka zvrátila hlavu na jeho širokou hrud' a perlivě se rozesmála.

„Ty hodný bláznivý medvědě! Vždyť teď přece také nejsem anděl!“

Mhouřil oči do uzrálého slunce nad obzorem.

„Jsi,“ řekl zvolna a vážně, - „a už pořád budeš!“

Jejich dny se uvíjely do šťastného věnce. Každý další přidával novou čerstvou květinu. A jednou přišel ten poslední, jediný z třinácti, který přinášel zármutek. Přijel vlak. Lhostejnou každodenní poutí vyjetých kolejí. Nečekal dlouho. Musel stihnout ještě spoustu bolavých odchodů.

„Už musíš jít, řekl chraptivě, „ale pamatuj si dobře: Jsi anděl a budeš se mi zjevovat.“

„Přála bych si to a nikdy, nikdy na to nezapomenu!“ řekla dívka sevřeným hlasem. Pak vystoupila na špičky a naposled jej políbila. Ucítil na rtech slzy.

Pamatoval si všechno. Každou maličkost. Proto, když začali hrát tu píseň, kterou měla ráda, vstal, doklátíl se k tančícímu kruhu uprostřed sálu a přijal rozvláčný rytmus. Představoval si, že jsou tu spolu.

Kruh byl volný a prázdný. Nikdo v něm nekřepčil, nikdo se nepředváděl. Nikdo Už neměl sil. Čas dozrál k loučení. Kruh byl jedinou cestou k návratům.

A Žabák pochopil útěšnou magii kruhu a s povzdechem přijal břemeno času. Náhle jej cosi prudce udeřilo do zad. Znal dobře ten náraz, tvrdý úder ramene zaujímal čestné místo v arzenálu jeho zbraní, ale teď na samém konci léta, na zjitřeném počátku bolesti vzpomínání, mu dost dobře nemohl uvěřit. Měl co dělat, aby neupadl, ruce zoufale zatápaly po opoře. Zrádné těžiště dostihl až uprostřed kruhu.

Ale kruh byl spravedlivý. Sevřel kluka ve vybledlé bundě, který se marně pokoušel utéct a vrhl jej do svého středu.

Hudba přestala hrát. Kruh se pevně semkl. Gladiátoři byli zvoleni, aréna připravena.

Hrajte! prosil úpěnlivě zpěvák na pódiu.

Bylo napjaté ticho, dychtivě čekající na jediný pohyb, aby propuklo v řev. Dav dostal hlad.

Kluk ve vybledlé bundě neměl nejmenší šanci. Od tří společníků jej dělil neprostupný kruh, který nekompromisně stanovil pravidla boje. Stáhl hlavu mezi ramena a očima těkal ze strany na stranu. Každý nad ním už předem obracel palec dolů.

Žabák zatáhl pěsti a kruh zatajil dech. Jenže náhle svěsil paže a obrátil se k soupeři zády.

„Nebudu se prát.“ oznámil stručně.

Překvapivé zašumění opsalo celý uzavřený kruh.

Kluk ve vybledlé bundě se vzpamatoval rychle. Žabák ucítil kopnutí, přesně doprostřed zadní části těla, ploché mlaskavé kopnutí, vypočítané pro efekt a řízení publika. Pokořující kopnutí.

Neotočil se a došel až k okraji kruhu. Byl neprodyšně uzavřený. Ale stále ještě ochotný přijmout a pochopit Žabákův nezvyklý žert.

Musil to být žert, protože jinak, ... jinak by to byla potupa!

A Žabák hleděl do tváří nejistě předstírajících spiklenecké porozumění. Dobrý, Žabáku, bezva fór, Žabáku, a teď se bleskově otoč a podej si ho, bij ho a mlať, sraz ho na zem a kopej ho do žeber a do břicha, a budeš náš milovaný hrdina, vládce a král, protože to nebudeme my, kdo zůstane ležet bezvládně na zemi...

„Uhněte!“ zaznělo jak prásknutí biče prázdnou arénou.

Kruh se stále neotvíral.

Žabák sevřel dvojí zápěstí a rozmáchlým gestem dirigenta je vytočil vzhůru. Vylomil dva články řetězu a vystoupil z kruhu.

Zbýval ještě dav, který se tísnil kolem. Vřel nespokojeností, reptal neukojeným hladem. Nehodlal se smířit se ztrátou nejučtějšího sousta, s předčasným koncem vzrušujícího divadla, se vzpourou největšího z gladiátorů. Rozkurážený sporý mladík, lačný umocnit poslední zážitky léta, Žabákovi zatarasil cestu. Ten se však ani nezastavil, krátce a téměř nepostřehnutelně odpružil napjaté prsty ruky ve výši pasu, a mladík se zlomil, vypouklil oči a lapal po dechu.

Dav se neochotně rozestupoval. Vytvářel dlouhý těsný špalír, uličku opovržení, táhnoucí se až bílým létacím dveřím.

Tam stáli ti tři a jejich pěsti byly netrpělivé.

Neviděl je. Neviděl nic. Zjevil se mu anděl s velkými brýlemi na očích, s pootevřenými mile vykrojenými rty, vůní vlasů, hebkou pletí, štíhlostí opálených nohou, bělostí posvátných míst a hlasem postříbřeným něhou. Šel za ním hrozivým tichem a on jej provedl bílými dveřmi, branou potupy. Trojice strážných ucouvla před tou planoucí tváří.

Vyšel do noci a tma jej přijala pod svůj laskavý příkrov.

Na bezmračné obloze zářily nepomíjející hvězdy.

Všechny hvězdy toho malého nebe.

Š A N C E

V lhostejném odpoledním tichu šatny tenisového klubu pleskly Koubovy tenisky o podlahu. Děravé tenisky nasáklé červení antuky. Ani jednoho z kluků sedících podél stěn ta rána nevyrušila. Je konec srpna a mozky zlenivěly palčivým létem. Jen gymnazista Kouba je stále v pohotovosti. Od té doby, co v zámeckém parku potkal Marii s frajerem Vinšem se mu rozpadl svět do ostrých bezbarvých střepů. A nic nechápe, ničemu nerozumí.

Nesla Vinšovi kabelu. A frajer s rukou na pásce a s loktem ve škrobovém obvazu, kráčel samolibě vedle ní, čitelný slávou posledního mistrovského zápasu jak římská jednička. V pětisetovém maratónu vytloukl favorizovaného soupeře, způsobil senzaci na kurtech, zajistil cenné body v soutěži, vysloužil si trvalé zařazení do A-mužstva a fotku v okresních novinách. V upomínku slavného boje si ještě dal nacpat ruku do škrobáku. A v té slávě se shlédla Marie. Marie, nedávné slunce Koubových dnů, plamínek hasnoucích večerů a příslib letních nocí. Marie s voňavým vodopádem vlasů a přítulným teplem paží.

Marie, já tě miluju! Vykřikne v duchu Kouba, přetrhne tkaničku levé tenisky a polekaně se rozhlédne. Kluci sedí dál opřeni o stěny jak dřevění svatí v zaprášeném depozitáři.

Jen Marie se nepatrně zachvěje. Uslyšela zoufalcův výkřik přes celé město až do podloubí za pult obchodu s textilním zbožím, kde v dusnu a studeném svitu zářivek trpělivě čeká zákazníci. Tuhle roční dobu přicházejí zřídka. O to častěji může vyhlédnout na náměstí a přemítat, nudit se, nebo snít. Ale Marie je dívka, která si nestaví zámky z barevných obláček ani se nezamyká za mříže odmítání. Nezkouší to u kartářky jako jiné holky, nemá proč. Trochu už život zná. Od smrti otce se stará o nemocnou matku. S lecčím se vyrovnala, smířila. Nestěžuje si, nic ji netrápí. Jen Kouba ji v poslední době neustále pronásleduje, vyrušuje z navyklého soukromí a zamilovaně na ni útočí úzkostnými otázkami: Jsi se mnou šťastná, líbí se ti tu, nepotřebuješ něco, není ti zima, máš mě ráda? – Ano, byla s ním šťastna, líbilo se jí všude, kde spolu byli, a víc už nepotřebovala, měla ho ráda a vlastně ještě má, až na ty nesmyslně sebetřýznivé otázky, jimiž se vinil, že ji nemůže snést modř nebe nebo dát křídla, aby se k ní alespoň přiblížila.

To jí vadilo nejvíc, ta křídla, která jí, aniž tušil, neustále připomínal, když ona chtěla zapomenout.

Proto je teď chudák smutný. Nic nechápe, nedovede přijmout změnu, k níž se Marie rozhodla. Ne, nechtěla Koubu trestat za bezmeznou oddanost, kterou byl někdy dotěrný jak bodavý hmyz. Přála si jen zůstat konečně na zemi, v představách i skutečnosti, protože už se navždy rozžehнала se svým velikým

tajným a neuskutečnitelným přáním: být letuškou a poznat celý svět.

Vinš je právě ten nejvhodnější kluk, jakého teď potřebuje. Normální. Jistý, sebevědomý. A nevychloubá se, i když má otce podnikatelem. Ví co chce a neumí se přetvařovat., neobrňuje se dobrotivou maskou, kterou Kouba nosil na každou schůzku. Právě té masky se Marie bála. Nemohla jí věřit.

Vinš otevřel dveře šatny. Na lokti už neměl škrobový obvaz a v ruce držel krásnou cestovní kabelu s nápisem SVISS AIR a v ní kožené pouzdro s raketami. Kouba uviděl suveréna čtyř místních vydupaných kurtů, stojícího ve dveřích jak semafor na křižovatce, zkrácená kanička se mu vysmekla z poslední dírky a v tu chvíli dostal strašnou chuť toho protekčního synáčka zmlátit.

„Tak kdo mě vyzve, pánové,“ pronesl Vinš vysokým, trochu pisklavým hlasem.

Nikdo se neozval.

„Čtrnáct dní jsem netrénoval, máte šanci, provokuje s úsměvem člověka, který ví že tady se mu nikdo nevyrovná. Ale on potřebuje trénovat, potřebuje rozhybat ztvrdlý loket, posílit ochablé svaly. Je zařazen do širší juniorské reprezentace, která neomlouvá zranění, nezná slitování. Přijme jen ty, kteří dovedou vítězit.

Odemkne skříňku, vyhodí na zem bílé tenisky značky Adidas a začne se převlékat. Až teď si uvědomí, že sedí proti Koubovi. Proto tedy to vyčkávavé ticho, mlčení diváků.

Ba ne, amatére Koubo, kvůli holkám já se neperu. Vytasme rakety a uvidíme. Či se ti nedostává odvahy zuřivý lovče přírodních záběrů? K přijetí na Filmovou fakultu je odvaha nezbytná. Natoč si videozáznam o vlastní porážce, místo o pavoucích, kteří nastražují sítě lehkomyšlným muškám. Bez honoráře beru roli vítěze.

Kouba kouká, jak frajer pečlivě utahuje tkaničky, navléká si bílé tričko, přesně takové, jaké nosí současná světová jednička, které mu fotčík nedávno přivezl z ciziny, upravuje svůj klasický účes na pěšinku a vyjímá rakety z pouzdra. Kouba má jen jednu raketu s uvolněným výpletem. Stačilo by vstát, rozmáchnout se a manekýn s úsměvem Roberta Redforda má z chrupu rozpadlé cimbuří. Pak už se nebude smát na Marii, dlouho se na ni nebude smát a možná už vůbec ne.

Vinš vstane, udeří raketou o dlaň levé ruky a znovu se rozhlédne.

„Tak pánové, kdo si troufne?“

Diváci vidí, jak Kouba vyskočí.

Stojí proti Vinšovi se svou nepřilíš důstojnou výškou a náhlou nerozhodností cirkusového klauna, div že z rozpaků nezačne couvat. Vzadu za budovou narážejí míčky na cvičnou stěnu.

„Já,“ řekne chraplavě.

Hledí na sebe s nehybností ledových ker.

Konečně se Vinš, hlasem znějícím pojednou hluboce a vážně zeptá:

„Kolik chceš fóra?“

„Nechci fóra,“ vyhrkne Kouba.

„Nechce fóra,“ otočí se Vinš k ostatním a čeká jen lhostejný výraz v unuděných tvářích.

Ale publikum ožilo. Přece jen respektuje synáčka pana podnikatele. Ne nadarmo jim rozdává zahraniční raketové výplety, samolepky s jejich firmou, nešetří žvýkačkami ani zaplacením Coca-coly. Kouba je proti němu pouhý kamelot, který si přivydělává roznášením novin.

„Prosím,“ pokyne Vinš rukou a za úrody šprýmů dopadajících na Koubovu raketu vycházejí všichni ze šatny.

Tak už hrajte, zvolal po chvíli kdosi nedočkavě a Kouba vycítil, komu přejí porážku.

Vinš se neslituje. Nasolí mu třítunovej debakl a pošle ho na píseček truchlit. Poučí kloučka chudýho, že není radno ucházet se o dívku bez diskmena, digitálního foťáku, mobilního telefonu, kožených brašen z ciziny a výhledu na sportovní automobil za úspěšně složenou maturitu.

Podáváš,“ řekne Vinš Koubovi, majiteli kola s jednou uraženou šlapkou, parkovaného za kurty ve křoví, a stoupne si vyzývavě blízko. Ví, že to není nebezpečné. Většina prvních Koubových podání končí v síti, jako teď.

Kouba nadhazuje druhý míček a nechává jej znovu spadnout na zem. Frajer stojí u laviček s předsedou oddílu doktorem Slámou, poklepává si na loket a žvaní.

Klid, Koubo, ať si povídají. Pan doktor se synáčkem podnikatele. Ty máš přece šanci! Sejmout frajerovu gloriolu a vymáchat ji v prachu antuky. Za Marii, za duralový rakety, za běloučkový ponožky, za kožený bundy, za trička se značkou Adidas. Za všechno, co nikdy nemůžeš mít, protože tvůj táta je jen posunovač u dráhy.

„Hraj,“ zvolal Vinš a Kouba si všiml, že na sedátko rozhodčích leze pupkatý chameleon Ota Krázl, ochotný nosit Vinšovy rakety jen za vlídné slovo.

Servis Vinš prudkým returnem vrátil podél lajny, aniž Kouba stačil reagovat. Kluci na lavičkách se začali smát.

V prvním setu se Kouba nezmohl ani na jediné proražení soupeřova podání. Prohrál lehce i druhý set. Třetí měl být jen definitivní tečkou za vším. A on věděl, že ta tečka bude těžká jak neodvratitelná dělová koule.

Na počátku třetí sady se mu podařilo eso. Vinš uznale pokýval hlavou a ledabyle přešel na opačný roh kurtu. Kouba pookřál, uklidnil se a šťastnými prohozy vzápětí uhrál čistý gam.

Kdybych tě tak dostal, kdybych tě dostal! Když ne na lopatky, aspoň na kolena, abys věděl, co je to klečet na kolenou, abys alespoň jednou poznal, co je to být bezvýznamný, odepsaný nic, frajere!

Teď podává Vinš. Míček zasviští vzduchem – a pleskne do pásky. Nadhazuje další s tváří čitelnou bolestí. Řezaný krátký servis. Kouba snadno doběhne a posílá míček křížem přes celý kurt.

To Vinš nečekal. Vrací s námahou a jenom do sítě. Kazí i další snadné míče. Za chvíli Ota komediantsky volá ze sedátka rozhodčích do všech světových stran: Čtyři nula pro Koubu!

Na lavičky usedají další diváci chtiví senzací.

Neznamená to ještě nic. Stačí jen dokonalé soustředění a pevná vůle. Ale nesměla by vadit bolest. Tupá bolest v lokti. Zlá jako schválnost. Znovu Vinšovi

vnutila představu lepkavého škrobového obvazu, tuhnoucího do nesnesitelného brnění. Korouhvička reprezentace rozmarně pozměnila směr.

Rozhodnut ušetřit loket pro vyšší cíle pouští Vinš Koubovi set, Koubovi, který se mu chce pomstít za Marii.

Ze svého vyvýšeného místa to Ota roztroubil po dvorcích. Na lavičku usedl předseda oddílu i trenér áčka.

Zatím je Vinš klidný. Zná své kvality. Za normálních okolností jasně vyhraný zápas. Neměl znovu selhat nedolčený loket. Je třeba hrát opatrně, nedát na sobě nic znát, důsledně vracet míče do Koubova backhandu a dobíhat k síti.

V backhandu je Kouba školáčkem šesté Bé. Dovede zatím jen sekané míče. Pokusy o loby se scvrkávají v titěrné obloučky.

Už předem všichni vidí, že i tenhle lob je krátký. Vinš ustoupí jen o dva kroky a tvrdou smečí, uzemňující Koubu do role statisty a posléze sběrače míčků, může získat další bod. Pod hrozbou bolesti však volí jen technicky umístěný míč, a ten končí v síti.

Sbírá posmívající se míček a uvědomuje si, že nemůže. Měl by to přiznat a odstoupit. Jenže jak to přiznat a komu. Koubovi, který, se mstí za Marii, či zevlounům nedočkavě čekajícím, až jeden z bojujících kohoutů padne na záda a v posledním tažení zatřepá nožičkama? Vinš hraje dál.

Tentokrát je Koubův podseknutý backhand vysoký. Protivník míček nedosáhne, ten padá za jeho záda, do hřiště, dokonalý lob.

Vinš bez rozhodování vyrazí. Prudkým sprintem běží k míči a v okamžiku, kdy jej má vedle pravé nohy, do něho prudce svrchu udeří, běží dál a zastaví ho až drátěný plot.

S pusou otevřenou, v ochable udivené póze hošíka na kouzelnickém představení sledoval Kouba tu hřebcovskou fintu a ohnivou čáru prudkého míčku směřujícího do jeho půle dvorce.

Pružina nedokonalé pomsty ho najednou vymrští. Tělo a paže prolétnou vzduchem a raketa stačí odrazit míček zpět.

Z laviček vybuchl uznalý řev, ale ani jeden ze soků nevnímá, komu ten obdiv patří.

Kouba leží na antuce s odřenými koleny a začíná věřit. Je rozhodnuto. Zbytek zápasu narežiruje podle svých představ. Kamera, klapka. Z žabí perspektivy přes pavučinu sítě nájezd na polodetail Vinše stále visícího na drátěném plotě. Působivé, efektní. Teď stříh na diváky. A rozšiřovat záběr na celek. Páni činovníci gestikulují. To se vždycky divákům líbí. A zpátky na zkoprnělého frajera. Prosím, tře si loket. I to je lidské. Na něco porážku svést musí.

Vypadá to, že režisér se proslaví. Dveře na filmovou fakultu jsou v tu chvíli otevřeny dokořán. Zbývají dva gamy do vítězství v setu. Navíc výhoda podání. Copak? Podání nevyužito? Že by opět zvrát? Nebo nerozhodnost režiséra znalého pouze nástrah pavoučích sítí? Nikoli. To jen kamera znovu zabloudila do shluku přihlížejících a zachytila známé rysy tmavovlasé mušky.

V protisvětle nachýleného slunce zobrazuje hledáček kamery úchvatně živý, leč nekonečně vzdálený profil Marie.

Vítej, lásko!

Kouba je zmaten a šťasten. Přece ví, přece si pamatuje, jak chutnají rty teple orosené večerem. Jen v očích teď nemůže zachytit hvězdy. Ale ještě je čas. Čas na setkání pohledů. Je doba boje. Boj patří mužům, ženy vítězům.

Šestý gam vyhrává Kouba a tím i celý set.

„Moment,“ zdvihne Vinš ruku a jde k Marii.

Marie se na něho neusměje, ani ho nepovzbudí. Dívá se vyčítavě a ptá se:

„Proč nepřestaneš hrát, když tě to bolí?“

Vinšův klid je smýkán po kurtu, zapleten v síti jak muší křídla v pavučině.

„Ničemu nerozumíš!“ odsekne se zaťatými zuby a posílá Marii do šatny pro elastické obinadlo.

Marie poslušně jde a tíží ji představa, že o ni hrají. Jako o věc, o předmět, jenž se dá předat vítězi s potřesením ruky.

Nejraději by utekla a nechala pochybné rytíře bít se o srdce pokornější panny. Ale ví, že všechny uličky v tomhle městě vedou na náměstí a její cesta míří každé ráno do stejné prodejny v podloubí, kde se prodává prádlo všech velikostí.

Neuteče. Není kam. A kdyby i bylo, nemůže. Stará se o nemocnou matku. Je tu jejich dům a jejich zahrádka a jejich kočka Míca, která má třikrát do roka kořata.

Musí pokorně odpovídat zákazníkům a stejně pokorně přihlížet směšnému klání na dvorci. A čekat. Neboť ten, z jehož dřevce nezůstanou třísky, sebevědomě přijede pro stužku a nabídne jí barvy rodového erbu. A běda, když odmítne. Rázem se octne v křížové palbě usedlých městek, které tu dodnes s hladovou urputností pořádají hony na čarodějnice. To přece zná. Jediným bezpečím je sňatek. Sňatek pokud možno předvídaný a doporučený a v příslušné době potvrzený moderním kočárkem vklíněným do houfu káchajících mamín u kašny na rynku.

Marie hledá obinadlo ve Vinšově brašně s romantickými písmeny SVISS AIR a ví, co ta slova znamenají: svět. Jenže ona už přece dávno pochopila, že letuškou nikdy nebude. Neuvidí oceány a klikatě ohraničená pobřeží, nebude se dívat na hřbety velehor s bílými čelenkami ledovců, nikdy nebude vyslovovat s důvěrnou samozřejmostí: Dubaj, Singapur, Melbourne.

Kouba přešlapuje na kurtu v roli oklamaneho diváka a cítí, že je špatným režisérem. Na Vinšův loket se snesly Mariiny hojivé vlasy.

„Podávám,“ zvolá po chvíli Vinš s boulí obvazu na pravém lokti.

„Nechtěl bys toho nechat?!“ zvolá Kouba přehuštěným vztekem a Marie strne. V zakaleném ostří otázky uslyšela něžný hlas houslí.

Koubo, Koubíčku, řekni to znovu! Odejdi z kurtu bez zbytečných gest, odejdi první, odejdi jako normální kluk, kterému se protiví pokořovat bezmocného. Odejdi a budeš vítěz. A všechno bude jako dřív, a bude to ještě

hezčí. Setkáme se na lávce a večer pod podloubím. Zase budeme spolu ráno hledat pavučiny s korálky rosy.

„Podávám,“ opakuje hlasitě Vinš, jako by tu výzvu vůbec neslyšel, a Kouba s pokrčením ramen zaujímá místo na zadní čáře protilehlého čtverce.

Marii už nemrazí. Svírá ji bezmocnost. Cítí, jak je to všechno nesmyslné a ubohé. Titěrná válka, po níž nezůstávají mrtví, nýbrž jen hořkost a zášť.

Dokutálel se k ní míček. Bílý, ještě čistý a neodřeny. Chvíli jej podržela v dlaních. Připomněl jí kulatý svět.

Ten jsem ti poslal já, Marie. Pošlu jich kolik budeš chtít. K tobě budou přilétat jak bílí amorkové, poskakovat u tvých nohou a připomínat, že jsem tu já, že tě miluju a chci tě zpátky!

Kouba už zkazil třetí lehký míč – opět se mu podařilo poslat jej Marii.

Vinš na ten podraz ještě nepřišel. Měl naději vyhrát gam a vyhrál i druhý. Protivník teď kazil, co se dalo. Vyloženě školácky promarňoval jeden bod za druhým. Vinš si znovu začínal být jist. Musí zvítězit. Proti Koubovi je přece třída. Nenechá se ponížít upoceným klaunem, který dělá stojky na obrubě kašny a ve výpletech raket vidí pavučiny. Za žádnou cenu s ním nesmí prohrát. Je přece reprezentant, všem to musí dokázat. A především sobě.

Marie trpně přihlíží. Koubova dravost zmizela, ale o to víc je vylekána náznaky záludnosti, s jakou jí hází míčky k nohám. Znovu se k ní jeden kutálí. Vstává, podává jej Vinšovi a neodpustí si otázku:

„Proč jsi nepřijal přerušení?“

„Jdi si po svých!“ zasyčí Vinš a vrací se na kurt. Musí zůstat plně soustředěn. Ani jeden gem už nesmí Koubovi pustit.

Teď ale strne. Vracený míček poruší bílou základní čáru na jeho straně dvorce. Ale Ota hlásí aut. Přitom se na Vinše vyzývavě podívá.

Kouba neprotestuje. Zdá se, že rezignoval. Zřejmě pocítil převahu lepšího. Patrně poznal, že ani na zraněného reprezentanta nestačí. Nač tedy přerušení? Vinš vyhrává. Co na tom, že s bolestí? Zítra se nikdo nebude zajímat, jak vyhrál a proč vyhrál. Zítra se budou ptát *kdo* vyhrál. A vyhraje Vinš. Tím si je jist.

Marie pochopila, že Kouba chce Vinše zesměšnit. Je to až příliš zjevné. Náznaky potměšilých úsměvů směřujících k ní to jen dotvrzují. Copak už nebylo dost té krutosti?

Setbol – mečbol! Volá Petr a Kouba si neodpustí poslední krutou škodolibůstku. Za všechno, a hlavně za Marii!

Nahrává lechtavý polovysoký lob Vinšovi přímo na smeč. A Vinš udeří. Udeří ze všech sil, udeří jak nejvíc může, a může celým svým zoufalým odhodláním, protože udeří-li dobře, zvítězí.

Zvítězil.

Pouští z ruky raketu, nechává ji ležet na kurtu, nestará se o protivníka, ani o Marii, nestará se o nikoho, jenom si drží loket, který teď nesnesitelně bolí, a odchází, aby už byl konečně se svou bolestí sám.

Kouba ještě naposledy pohlédne k místu, kde stála Marie, a to místo je prázdné.

V šatně nebyl nikdo. Jen u skříněk provokovala kožená brašna s nápisem SVISS AIR. Kouba do ní svrchovaně kopl. Usedl, shodil tenisky a podíval se na špinavé nohy. Měl by se osprchovat, ale chvátá, musí dohonit Marii.

U dveří se zarazil. Uslyšel na chodbě rozmluvu předsedy oddílu s trenérem áčka:

„Vinš je vyřízen. Nejméně na měsíc, možná do konce sezóny, blázen!“

„Postav v neděli Koubu, místy hrál znamenitě, dokonce byl i lepší!“

„Koubu? to raději nastoupím sám! Ten šašek se pro mistráky absolutně nehodí. Neudrží jasně vyhraný zápas.“

Kouba vyrazí ze dveří a dělá, že ty dva pány nevidí. Ve sprchách crčí studená voda na Vinšův reprezentační loket.

V křoví, kde měl schované kolo, se Kouba zapletl do pavučiny. Štítivě stahuje s obličejem jemná vlákénka pečlivé pavoučí práce a vztek se snaží potlačit nadějí.

Marie stojí na dřevěné lávce a pozoruje stružky vody v polovyschlém korytu potoka. Už dlouho nepršelo. Měl by přijít déšť. Dívala by se na ten déšť ze svého okna v podkroví a možná by se při něm cítila šťastna.

Láme suchou větvičku a hází jí do slaboučkého proudu mezi vystouplými kameny. Měla by odtud odejít, odejít z toho zkostnatělého města. Pryč, pryč, úplně někam jinam, ale ví, že to nejde.

V tu chvíli uslyšela Koubovo skřípavé kolo.

Jedinou šlapkou se mu podařilo přibrzdit. Natáhl ruku aby se chytil zábradlí, a zastavil.

Marie se otočila, pohlédla na postavičku, kterou měla dřív docela ráda a řekla:

„Jed' dál, frajere, jed' prosím tě, dál!“

A Kouba bez hlesu šlápne do jediného pedálu, a kupodivu se mu podaří znovu se rozjet.

Marie hledí jak postavička na kole komicky šlape, a není jí to vůbec k smíchu.

Ještě jednou se nakloní přes zábradlí a hodí do vody zbytek klacíků.

Jde sadem, kolem prázdných laviček. Mohla by jít až k Solné bráně. Mohla by jít podél potoka a okolo hradeb. Mohla by jít po dlážděné silnici k zámku. Ale je to jedno. Všechno tu tak zoufale dobře zná.

K DĚDOVI DO ÚJEZDA

Ivana si zapálila cigaretu a chtěla být sama. A nebo ještě raději u dědy v chalupě, v proužkovaných peřinách, v tom teplém bezpečí, kdy jí děda četl pohádky, babička háčkovala u stolu a kocour Matěj rozvážně a sebevědomě předl čas. Sebevědomí a odvaha jí teď chyběly nejvíc.

„Měla bys přestat kouřit,“ řekla Eva a vyfoukla svůj kouř ke skleněnému stropu bufetu.

Bufet byl poloprázdný a tichý. Většina zaměstnanců už ukončila polední přestávku a sjela výtahem do nižších pater obchodního domu. Na sklo dopadaly těžké kapky červnového deště a rozpíjely se v proměnlivou mozaiku, ze které se nedalo nic vyčíst. Jen chvílemi se Ivaně zdálo, že v nejbližším okamžiku vysvitne slunce a všechno naráz a moudře vyřeší.

„Teď už můžu klidně kouřit dál,“ řekla Ivana a upila stydnoucí kávu. Všimla si, že se jí ruka s šálkem chvěje. Ale to přejde. Ještě tři ponižující dny a bude zase všechno jako dřív. Eva si mechanicky mačkala uhrovitou tvář a řekla:

„Tak ses přece rozhodla.“

Ivanu popadl vztek. Nechtěla už nic slyšet. Měla dost rad, doporučení a pozdních ponaučení od příbuzných a známých. Nejvíce se jí snažila ovlivnit matka. Denně posbírávala střepy svého rozbitého manželství a chtěla z nich pro Ivanu slepit nové zrcadlo. Bylo to kruté i naivní. Obzvlášť když Ivanu nutila, aby se v tom roztráštěném zrcadle sama poznávala.

Ano, všichni se snažili být dobrými rádci. Jen Pavel byl mlčenlivá nemohoucnost.

„Rozhodla,“ řekla úsečně. „Zítra tam jdu!“

„Bereš si dovolenou?“

„Beru. Kdyby se někdo ptal, jedu k dědovi do Újezda.“

„Co tomu říká Pavel?“

Co je jí do toho, co říká Pavel. Pavel neříká nic. Pavel je jenom nešťastná náhoda. Chvilkové podlehnutí, strach a panické poznání. Pavel je figurka z prvního dějství, která teď už zbytečně trčí na scéně, přešlapuje a čeká, až spadne opona.

A mohl to drama dovést k jinému konci, kdyby se nezalekl přidělené role. Mohl být hrdinou začátku představení. Úderným monologem přesvědčit její neoblomnou matku. Zaklepat, vejít na scénu a sebevědomě říct: Jsem Pavel Šácha a chci si vzít vaši dceru.

„Pavel mě zítra doprovodí,“ zalhala Ivana a věděla, že se neukáže, že se ztratí, jako se objevil.

Tenkrát s ním šla tančit jen ze soucitu. Ze soucitu se mu nakonec i dala. Proč je pořád tak nerozhodný a zakřiknutý?

Eva si dál nervózně mačkala uhrovitý obličej.

Ivana měla pocit, že jí stále ještě závidí. Pavla i to budoucí dítě. Ale dítě nebude. Dost intenzivně o něj s matkou nebojovala. S matkou, která po zkušenostech s jedním toulavým chlapem nenáviděla všechny muže.

Ale co kdyby byl Pavel jiný? Sevřel pěst, bouchl do stolu, až by se čajový servis, matčina pýcha, polekaně rozdrnčel.

Proč by také Ivana nemohla mít svůj porcelán, s pozlacenými okraji a malými oušky a netrčel by nevyužit ve vitríně za sklem, aby se z něho náhodou něco nerozbilo. Servírovala by v něm vždycky, když by k Pavlovi a k ní přišla návštěva.

„Musíme do práce,“ řekla Evě a té své představě se pochybovačně zasmála.

„Ty se ještě směješ? To přece není k smíchu, nechat si vzít dítě!“ řekla nevzhledná Eva. „Já bych si nikdy dítě vzít nedala!“

Ivana jen pokrčila rameny. Nechtěla už nic vysvětlovat. Zvláště ne Evě, která ještě s žádným klukem nic neměla.

Z přízemí obchodního domu bylo podrážděné mraveniště. Pohled paní pokladní se podobal výprasku. Přetáhly o tři minuty. Eva zmizela mezi regály.

V křesílku seděla kyprá pětatřicátnice, skoro nové lodičky se válely u buclatých natažených nohou. S úlevou hýbala masitými prsty a chtěla zase lodičky, bílé.

Stejně je doma zastrčí do skříně. Jako ty předešlé a jako ty další. Takové tlusté nohy lodičky prostě nesnesou, řekla si Ivana, přistavila žebříček, aby dosáhla na nadměrnou velikost a vzpomněla si na svou lodičku, která za jistých okolností mohla šťastně plout po hladině, ale nepopluje. Kdoví kdy bude mít další možnost opět vyplout z matčina opevněného přístavu, který je střežen těžkokalibrovými děly její sobeckosti, či úzkosti z možné samoty.

Zdálo se, jako by lidé přinesli déšť až sem. Skoro tím deštěm voněli. Dýchalo se daleko lehčeji. Dalšímu zákazníkovi padly boty napoprvé. Poděkoval.

Uprostřed haly seděl v křesílku šedovlasý stařík. Opíral žilnaté ruce o hůlku sevřenou mezi kolena. Vůbec se nezdálo, že by zmokl.

Třeba už neprší, napadlo Ivanu. Podívala se ke vchodu. Pršelo. Děda seděl dál a nehýbal se.

Hala se vyprazdňovala. Zájezd putoval dál, a děda seděl pořád. Ivanu to trochu vyděsilo. Jestli k nim patří, ujedou mu.

Popošla blíž, děda spal.

Na nohou měl zachovalé ručně šité boty, jaké se už dnes nevidí. A na nose brejličky. Zrovna takové nosíval dědeček v Újezdě.

Děda už nežije, brejličky mu dali do rakve, jak si přál, nežije ani babička, ani kocour Matěj. Chalupa v Újezdě je prázdná, zbyly jen proužkované peřiny, ve kterých se tak krásně spalo. Teď budou provlhlé a zatuchlé. Chalupu už dlouho nikdo neodemkl.

Eva na ni netrpělivě mávala a ukazovala k telefonu.

Ivana se podívala na šedovlasého dědu, na paní pokladní a váhala. Právě kdosi platil.

Venku svítilo slunce jako v těch nejparnějších dnech

„Počkám na tebe před vchodem,“ řeklo sluchátko Pavlovým hlasem.

„To nemá cenu!“ vyhrkla Ivana trochu polekaně.

„Nezavěšuj,“ prosilo sluchátko. „Mám zítra volno, celý víkend mám volno, doprovodím tě do nemocnice, jestli chceš!“

„Proč,“ zajíkla se a bylo jí do breku.

„Abys tam nešla sama, aby ses nebála, abys...“ sluchátko nevědělo jak dál, jen hlasitě dýchalo.

Položila telefon a opatrně si osušila oči. Nepotřebuje doprovod. Nepůjde sama. Tam ne. Až zpátky. Z nemocnice už půjde úplně sama. Ale proč?

Chvátala k zákazníkům. Eva jí zastavila. Smála se a ukazovala na dědu v křesle. I ostatní holky se smály.

„Máš ho vzbudit, vzkazuje pokladní.“

„Já, proč zrovna já?“ Pak pochopila, že je to trest. Za telefon a kdoví za co ještě.

Pohlédla ke vchodu. Pršelo.

Je to divný den. Takový nerozhodný den. I ona teď byla nerozhodná. Nevěděla, zda se dědy dotknout nebo na něho promluvit. Nevěděla, co mu říct. Nechtěla ho poslat do deště.

Pokladní ji sledovala.

Ivana stála nad dědou a náhle něco cvaklo a zavrčelo. A znovu.

Znala ten zvuk. Uskočila. Za vitrínou se šklebil fotograf.

„Nemohla byste mu podávat botu?“

Utekla. Vzpomněla si na fotografie, které má matka uzamčené v leštěné dřevěné skřínce. Jednou si je tajně prohlížela. S tátou na kolotoči, táta ji nosí na zádech, táta se s ní koupe na plovárně. A vždycky se oba smějí. Táta byl náhodou moc fajn. Dodnes nechápe, proč od nich odešel. Matka o tom nikdy nechce mluvit.

Znovu se vyrojili lidé. Snad další zájezd. Všechny zájezdy směřovaly nakonec sem. Fotograf zmizel, ale nezmizela nervozita, se kterou sledovala staříka.

Nic ho nevyrušilo, ani neprobudilo. Seděl důstojně jak vosková figurína v panoptiku madame Tausand.

Ivana najednou odhodila krabici s botami a rozběhla se uličkou mezi regály.

„Evo, co když usnul, a už se neprobudí? Co když už nežije?“

„Buď klidná, nemysli pořád na ten zítřek! Jenom tu spí!“

Ivaně se všechno začalo prolínat: stařík a proužkované peřiny na chalupě, boty a Pavel. Do vědomí se drala slova, podobající se modlitbě.

Neumírej, vid' že neumřeš, prosím, já tě prosím, moc tě prosím, neumírej, já nechci, aby se umíralo, já to nepřipustím, nedovolím, já tě nenechám umřít!

Někdo jí vložil do dlaně cosi studeného.

Ucukla.

Mince upadla a kutálela se podél bílého sváru na podlaze.

Ještě nikdy tu nedostala spopitné.

Peníz se zarazil o dědovu nohu.

Všechno sledovala jakoby ze snu, ve kterém dominovalo to poslední rozhodnutí.

Děda se pomalu shýbl, sebral kovový peníz, potěžkal jej v dlani, vyleštil o kalhoty, zcela samozřejmě jej zasunul do kapsy a vstal. Hůlku zavěsil na levé předloktí a pomalým krokem stáří mířil k východu.

Ivanu probudil Evin smích. Opírala se jí o ramena a chichotala přímo do ucha.

„Mrtvej, jo? Pěkně mrtvej! Ten je živější než ty!“

Vysmekla se a utíkala poloprázdnou halou ke dveřím

Dědu nezahlédla. Jen nad parkem zářila obrovská duha jako oblouk mostu, který může všechno překlenout.

Naproti na chodníku pod kaštanem stál Pavel.

„Co tu děláš?“ zvolala a zase jí popadl vztek.

„Čekám na tebe,“ křikl do hluku projíždějících aut a neodvážil se k ní přejít.

Chtěla zpátky do haly, kde se před chvílí zdálo všechno jednoduché a možné. Teď opět ztratila jistotu. Nevěděla, zda má věřit matce, nebo sama sobě. A Pavel stál pořád na protějším chodníku a netroufal si mezi jedoucí auta a koukal na ni smutně, až jí ho bylo zase líto.

„Zítra pojedu k dědovi do Újezda. Můžeš jet se mnou!“ vykřikla přes ulici a viděla, že pokýval hlavou.

Pomalou se vracela téměř prázdnou halou. Kráčela po bílém sváru na podlaze, našlapovala přesně na bílý proužek, jako by šla po tenkém laně, ale spíš po přehlídkovém molu a připadala si jako manekýnka při úspěšné premiéře.

Do konce pracovní doby zbývalo už jen půl hodiny.

PÁTEK TŘINÁCTÉHO

Tuto povídku věnuji Jiřímu Vackovi, (in memoriam) který v uranových dolech pracoval přes deset let.

Byl pátek třináctého a schylovalo se k půlnoci. O práh výčepu zakopl chlap v kožené bundě, narazil ramenem do veřejí, pak do levé poloviny dveří, až zadrnčely skleněné výplně. Potom konečně nabral směr. Byl to jeden z těch, co tu ještě fáráli dolů pod zem.

„Uraňák,“ zvolal kdosi v rohu a všichni v hospodě pohlédli ke vchodu.

„Už roky pracoval v uranové šachtě, a žádný ho ještě neviděl takhle zřízeného.“

Opile uchopil volnou židli a těžce dosedl za stůl.

„Co oslavuješ?“ zeptal se jízlivě muž s potrhanými žilkami ve tvářích, denní host téhle zapadlé hospody.

„Narozeniny,“ řekl uraňák a zhluboka se nadechl.

„Kolik ti je?“

„Deset a půl.“

„Chlapi se začali chechtat. To ho vzkřísilo. Jen muž s prokrvenými tvářemi zvažněl. Měl dojem, že si z nich uraňák chce utahovat.“

„Deset a půl hodiny, tatíci. Deset a půl hodiny jsem znova na světě!“

Pak se otočil k výčepnímu pultu.

„Všem velkýho ruma, všem, já platím!“

Muži kolem stolu se na sebe podívali. Podepřel si dlaněmi hlavu, dlouze a otupěle hleděl kamsi daleko a nikoho si nevšímal. Vzpamatoval se, až když hospodský přinesl tácek s plnými kalíšky nazlátlé tekutiny.

„Pánové, budeme zavírat,“ upozornil a zívł.

„Ať už není nikdy pátek třináctýho!“ zahalekal uraňák a naráz vyprázdnil skleničku.

„Píte, nebo ste pověřčiví jako ty chlapi na šachtě? Máte strach? Voni taky měli, pátek třináctýho, ani sfárat nechtěli, magoři, a pak si stejně jen lehli na díle. Jenom já, starej blbec lez dál. Já a Balabán. Dyť se to mohlo stát ktorejkoli den...“

„Co se talo?“ zeptal se jeden zvědavě.

„Nic. Zhasla větěrka.“

Nikdo nevěděl, co je to větěrka, a nikdo to nechtěl přiznat.

„Zaplat'ťe pánové,“ naléhal hospodský a otálel u stolu, aby se dozvěděl víc.

Uraňák zašátral v kapse bundy a vytáhl zmačkané peníze.

„Eště jednou to samý a padáme. Dyž zhasne větěrka musíte zdrhat, to se nedá nic dělat, leda byste chtěli zgabnout.“

Zavřel oči, hlava mu klesla na prsa. Zatřásl jím a on se zase probral.

„Tak to dopověz, dopověz to, jak jsi utíkal, provokoval muž s požilkovaným nosem“

„Jo, utíkal. Prvně za tu dobu, co tam sem. Alimakem třicet metrů dolu, po žebříkách, příčku po příčce, a pokaždý, dyž sem se nadech, tak sem si myslel, je to naposled...“

„Proč jsi to nevzal šusem?“ zařehotal se jeden.

„Nešlo to, musel jsem nýst ten žok.“

Hospodský si pospíšil. Byl tu znovu s plným táckem rumů, měl obavy, že přeslechl něco důležitého, proto se zeptal:

„Jakej žok?“

„Balabána,“ řekl uraňák a nad vrácenými penězi mávnul rukou.

„Byl těžkej jak cent. A geolog říkal, klucí, tadle červená hornina je prevít. Z tý furt něco uniká, dejte si majzla. A Balabán se jen šklebil, to je mi náká novina, mladej! Fára už šestej rok, vyzná se. Ale tentokrát to přehlíd.“

„A tys ho odtáhl pryč?“

„Byli sme tam dva. Dva, který nebyli pověřčiví.“

„Tak jsi hrdina a dostaneš metál,“ řekl ironicky muž s červenými tvářemi, který pracoval u popelářů, a natáhl se po sklenici rumu.

„Hovno sem, já ho jen dones k luntě, aby se nadejchal vzduchu. Jinak to nešlo než po žebříkách.“

Uraňák do sebe obrátil rum, chvíli zhluboka dýchal, jako by i jemu najednou chyběla lunta a pak naráz a neodvolatelně ztvrdl.

„Kecá,“ řekl muž v rohu, „až přijde pod ruku starej, ta mu dá luntu! Z vobou stran. A pořádně ho prošacuje. Tydle uraňáci maj v každé kapse nejmíň jednu naši vejplatu.“

„Kolik že to bylo metrů, ty žebříky?“ zeptal se hostinský a inkasoval peníze.

„Říkal třicet.“

„To se mi nechce věřit, pánové. Hod'te si pytel zrní na záda a lezte s ním po žebříku z půdy, to já znám.“

„Je nalitej a kecá,“ řekl zase ten v rohu a vstal.“voni nevědi, jak by ty prachy zamluvili.“

Vstali i ostatní. Tohle byla spořádaná hospoda a oni byli jejími stálými zákazníky. Věděli, co se sluší a patří.

„Vemte ho někdo domů,“ prosil hospodský. Krčili rameny a potřásali hlavami. Bezradně stál nad uraňákem, dokud všichni neodešli. Pak sklidil se stolů, nechal svítit jen žárovku nad výčepem a dal se do umývání püllitrů.

V půl jedné ho to našťvalo.

„Hej, mladej, už je sobota, čtrnáctýho, slyšíš?!“

Uraňák sebou pohnul. Hostinský ho zezadu zvedl ze židle.

„Dejchá, pane štajgr? Dejchá? Začal blábolit.“

„Dejchá,“ řekl hospodský a přehodil si jeho bezvládnou ruku kolem krku.

„To je dobře, že dejchá, já mu pomůžu, ať se vo mě vopře, ať se vo mě klidně vopře, já ho vyvezu nahoru.“

Hospodskému se podařilo uraňáka protlačit dveřmi. Vytáhl ho na chodbu, vystrčil před hospodu a zamkl. Slyšel pár potácivých kroků a tlumené žuchnutí.

Pěknej hrdina, ani se neudrží na nohou, pomyslel si a odešel spát.

HIC SUNT LEONES

V restauraci Vrchovina se čepuje převážně pivo a rum. Chodí sem chlapi z jatek, dřív sem chodil i Jirka Grus, zvaný Strašák, chodíme sem v pátek i my, já a redaktor, který vede v Praze literární rubriku jednoho časopisu, nutí mne psát povídky, a většinou mi je vrací, má vysoké nároky na literaturu a neustále mluví o totální próze, a když k nám Motýl Emanuel přitěká s lahví Müller-Thurgau, připijíme si na úspěchy.

Teď si připijíme zas, redaktor cítí bezinky, to dokazuje, že mu víno chutná, a je nevhodnější doba podstrčit mu k přečtení novou povídku.

Píši o lidech, které znám, jen změním jména a něco přidám, jak to chci udělat v případě Jardy Douši, naší fotbalové hvězdy, o němž povídka ještě nemá konec. Douša sedí naproti u stolu v zelemodrém dresu s desítkou na zádech, se všemi se jako obvykle sází, zítra vsítí soupeři dvě branky, pořád se chvástá a naparuje, a ono mu to vychází. Je borec, s míčem dovede kouzla a chlapi ho baští, mohl by z fleku hrát druhou ligu.

O Jirkovi Grusovi jsem si nemusel domýšlet nic, chodili jsme do jedné třídy, znal jsem ho, věděl jak žije, a později jsem ho litoval, a ještě později mu záviděl. Na jeho památku se tu všeobecně říká dvoudecovce rumu velkej strašák, jenže Motýl Emanuel od jisté doby strašáky nenalévá, všechno je to objasněno v mé povídce Pět velkejch strašáků.

Lokál monotonně hučí, motýl Emanuel těká od stolu ke stolu, Šácha oslňuje znalostí letopočtů a historických rčení, má ženu učitelku, dceru na gymnáziu a on vyvrhuje prasata na jatkách, už jednou byl na protialkoholním léčení, a půl roku pak do hospody nevstročil, ale pozvolna zase nabírá obrátky a chrlí čím dál víc letopočtů a citátů a začal si pěstovat knír. Přítel redaktor čte mou povídku, kouří, upíjí ze skleničky Müller-Thurgaua, a neprojevuje ani nadšení, ani odmítání, což mne deprimuje, zato projevil nadšení pan Melichárek,

zvolal přes půl lokálu, hele, dvě písáři a klátil se k nám, před přítelem sejmul z plešaté hlavy rádiovku, uklonil se a řekl: To sem já, Starej lev!

Máte nový baret, řekl přítel, zvedl oči právě od druhé stránky, kde začínala mít povídka spád, a pan Melichárek se zachechtal, to je rádiovka za dvě kačky, stará mi spadla do louže, když jsem zametal na rynku, tak jsem jí sebral na lopatu a hodil na káru a šel si koupit novou, já, Starej lev, nebudu otřepávat rádiovky z louží, já si k důchodu metařinou přivydělám dost.

O panu Melichárkovi chci také napsat povídku, bude napínavá a legrační, o dvou starých lvech, kteří lezli oknem do dívčího internátu. O Grusovi je povídka smutná. Celý jeho život byl smutný, ani se s nikým ve třídě nekamarádil, stačil si s háčky a solinkami a drátěnými oky, rozmotával je pod lavicí a navinoval na klacíky, občas se učitelka rozzuřila a chumlanici mu vzala, a sázela mu pohlavky přes levé ucho, na které nedoslýchal, on si vzápětí pořídil jiné háčky, a my neznali odkud, protože s námi nepartikoval.

I rybáři věděli, že je pytlák, ale nikdy ho nechtyli, možná proto, že neměl tátu, mámě se říkalo Nylonová matrace a já tenkrát nevěděl proč, a Grus se kvůli té přezdívice pral. Nosil pořád stejný kabát a v zimě v létě holinky.

Pan Melichárek s úklonou opustil náš stůl a přítel se rozjařeně bavil tou elegancí a šarmem Starého lva, který si v šedesáti dovolí lézt za holkama a koupí novou rádiovku, když stará mu spadne do louže, jenže neví, jak ho žena mlátí, za pokání je doma zamykán a řeže dříví na polínka, pan Melichárek, Starej lev.

Nechci tím přítele rozptylovat, ať čte dál, ale on je unesen atmosférou lokálu i oslovením dva písáři, jak nás tu pan Melichárek pokřtil, což znamená uznání, což značí, že sem patříme, že nás tu takhle cení. Přítel ze všeho vyvozuje závěry, kombinuje, zná fabulovat, vymýšlet příběhy je pro něho rozkoš, ptám se často, proč nepíše sám, dovedl by to mnohem lépe než já, možná lépe než renomovaní spisovatelé, ale nechce, ví, že to dovede jako oni, a to se mu zdá málo, literatuře pomáhá objevováním nových talentů, v tom je jeho poslání, jak říká, otiskl mi zatím jednu povídku. Redaktore, huláká přes stoly Šácha, který tvrdí, že nemá na hlavě jediný šedivý vlas a bude mu čtyřicet, potvrd', že nekecám, Marii Antoinettu popravili 16. října 1793 gilotinou!

Šácha je živá encyklopedie, říká přítel, letopočty klepe z rukávů, škoda, že v nich nehledá souvislosti, vždyť letopočty jsou exemplárním důkazem vratkosti osobní moci, rozvíjí a medituje, a nechte mou povídku, a dochází k závěru, že touha po moci je sázka o vlastní život, a vyprazdňuje sklenku vína, výhry jsou jen chiméry a iluze, přečti si Podzim patriarchy. Nevím, kdo napsal Podzim patriarchy, a stydím se ptát, čtu málo, mám mindrák ze Šotoly a Hrabala, netroufám si pak dlouho vzít tužku do ruky, ale psát chci, musím psát, a to mě někdy děsí. Tohle je dobrá pasáž, řekne přítel, a já vyhrknu, která, a on cituje nahlas z mé povídky: Dráha houby vytvořila oblouk vzestupný, narazila o stěnu třídy, zanechala mokrou skvrnu, a podle zákona úhlu dopadu a odrazu dosedla na zátylek sádrové busty, stojící na skříni, a hlava se bezmocně naklonila, a chvíli ještě držela, jakoby vzdorovala velikostí státníkova jména, a pak se bezmocně převrhla a pomocí gravitace dopadla na zem a roztříštila se. Byl to

státník v té době opěvovaný a všemi ctěný. Grose, ty blbe, ječela potom učitelka, víš, co jsi způsobil? Co způsobil? Zeptal se přítel a já poznal, že tady je první lapsus calami. Vypustil jsem celý ten cirkus ve škole kvůli jedné sádrové bustě, skončený Grusovým propadnutím a odsunutím učitelky někam do pohraničí. Přítel požadoval povídku jen na pět stránek.

Ted' mě zajímá učitelka víc, než tvůj Grus, a já znovu pocítil, že literatuře nelze nic zamlčovat. Až po létech na sjezdu třídy jsme se s ní setkali. Ředitel školy Dadáček, kterému nechtěla být po vůli, ten případ s bustou nahlásil na Okresní výbor strany a doporučil učitelku vyloučit za nedostatečnou bdělost nad svěřeným výkvětem národa. Pracovala pak a Frýdlandsku, odkud pocházela, a odkud musela před Němci uprchnout, ale učit už ji nikdy nenechali. To jsem přece nemohl napsat, to by mi cenzura nepustila!

Proč ne, zeptal se udiveně redaktor Nesmíme se předem tolik bát!

Od karetního stolu v koutě za věšáky se ozval Hralův chechtot. Přilizoval si vlasy, shrabával hromádku peněz a vesele koktal. Stejně ho oberou, tohle je předehra, ze třetího dějství odejde jak sanskilot. Kat je profesionál, každého odrovná těmi třemi tisícovkami, co si bere z domova do hry, tolik prachů do ferbla, či do cvika nemá nikdo odvahu nosit po kapsách.

Přítel se opět začel do povídky, já koukám po lokále. Všichni jsou sebevědomí, řeční, veselí, alkohol v nich zapracoval, opět věří v šance už dávno promarněné, hned zítra začnou uskutečňovat to, k čemu zatím nenašli odvahu, dalším rumem si dokazují, jak to bude snadné, jak mají dost sil a vytrvalosti, jací jsou lvi, a ještě dalším zapudí myšlenky, které by je mohly vylekat. Nikdo se nepodívá na Strašákův klobouk, visící na samorostu pod hodinami v poloze memento mori.

Grus tu vždycky sedával v koutě, nemluvil, sotva slyšel co se povídá, díval se do stěny a nikoho nezajímalo, co si myslí, nikdo se ho neptal jaké má pocity a přání. S kloboukem, který nesundával, vypadal jako strašák v poli, vytvářel živou kulisu, součást prostředí, cosi domácího, a zároveň exotického, co v jiných hospodách chybělo, proto mu občas poručili pivo a rum. Přicházel po setmění, odcházel s posledními.

Když se lovily rybníky, nešel domů, ale rovnou ke hrázi, tam klímal u ohňů s rybáři a čekal na výlov.

Jen občas, pro obveselení ostatních, ho chlapi, obzvláště řezník Koza, trápili ženskými, poručili velkého strašáka, nebo dva, Grus je pomalu, ale naráz vypil a pak halekal oplzlé písničky až se smála celá hospoda.

V banku je znovu hromádku peněz, tipy na zítřejší existenční fotbalový zápas stále optimističtější, kanonýr Douša se chvástá a většina mu věří, vždycky podržel mužstvo v nejhorším, proto mu kdosi posílá další rum, spadne-li mužstvo, tím lépe pro něj, lanaří ho už dlouho divizní Meteor, jako důkaz mu darovali zelenomodrý dres s desítkou na zádech. Přítel redaktor čte pozorně,

jistě už je u pasáže s posmrtnými maskami, ta je atraktivní, málokdo se dostane k takovému řemeslu, Jirka Grus se dostal, když zběhl od sklářských pecí ve Varech a neměl co jíst, vzali ho k mrtvolám. Jednou mi vykládal, za tři piva a tři velké rumy, o pachu mrtvých ministrů, prelátů i fabrikantů nebo jejich malých dcerušek zemřelých na chudokrevnost. S posmrtnou maskou se snímala i kůže a trhalo maso z tváří, a defekty na mrtvolách bylo nutno zahladit, zaretušovat a zbytky tkáně ze sádrových kopyt pinzetami odstranit, aby byly použitelné k odlévání. Jen ženským se otisky nesnímaly a Grus nevěděl proč, ženské masky si nikdo neobjednával, zato musel být obličej nalíčen, jak filmové hvězdě před natáčením, aby vypadala mladší a krásnější, než kdy ve skutečnosti byla, a to vše za trvalého nasládlého pachu a protestu žaludku, který se dal uklidnit jen notnými dávkami rumu. Grus vykládal o balících peněz, které pak nosil po kapsách, ale neprozradil, co s nimi udělal. Sou pryč, smál se skoro potěšeně, voda je vzala, voda bere všechno, na co přijde, voda může všechno, co jí napadne, vodu nikdo nezastaví, voda je pán, holenku, a pořád ho to k té vodě táhlo, proto se vrátil sem, k potokům a rybníkům, dělal nádeníka, a když ho přepadla touha, vydal se k vodě, do hospody pak nosil pod kabátem bělice a líny.

Hej, redaktore, huláká znovu Šácha, a oči mu svítí, řekni jim, co znamená Hic sunt leones, řekni jim, co to značí, a přítel odkládá poslední list povídky a vysvětluje. Všichni si ho váží, je v Praze redaktorem, chodí v pátek do jejich hospody a zná, on musí znát, oni si přejí, aby znal, a občas ho zkoušejí, nejvíc ho zkouší Šácha, aby dokázal, že zná i on.

Hic sunt leónés, opravuje přítel výslovnost a vykládá o lvech, o Římanech a neprobádaných končinách, nahlas, přes dva stoly a někteří poslouchají, a jiní vedou dál své řeči, a bank už se zase zelená, pan Melichárek obchází stoly a Motýl Emanuel nám přináší další láhev Müller-Thurgau, tu značku objednávala speciálně pro nás, neboť my jsme tu dva písaři.

Hic Rhodu, hic saltá, přidává přítel na přilepšenou, neboť on zná a je si vědom, že zná, a já poslouchám, tenhle citát jsem ještě neslyšel.

Pak pečlivě složí listy mé povídky, něžně mi je podává, zapálí si cigaretu, chvíli kývá hlavou, a já už vím, zase jsem neprovedl Hic Rhodus, hic salta, prostě to nesvedu, nemám na to a nikdy mít nebudu, jsem jenom písař, který se snaží.

Konec je ovšem perfektní, řekl přítel: A pak Gruse našli u studně a nikoho nenapadlo, že by mohl být mrtvý, třásli s ním a cloumali a polévali ho, a nikdo nevěřil, že mrtvý je, a všichni odmítali odpovědnost za jeho smrt, a po čase, jenom tak z rozmaru, začali říkat dvoudecové sklenici rumu velkéj strašák, recitoval z paměti přítel redaktor a mě přešel po zádech mráz.

Víš, i povídka chce víc, než příběh, chce další plán, další roviny a souvislosti měla by se v ní objevit krása i radost. Tvůj Strašák přece prožíval radost z volnosti, kdykoli se mu zachtělo. Dovolí si někdo tady z těch chlapů

nechat práce a jít – toulat se lesem, brouzdat kolem rybníků, vyšlapovat si v trávě proti proudu potoka, jen tak pro rozkoš, pro radost ze slunečného dne? Grus si dovolil, a všichni to věděli, a nikdo si netrouf ho následovat. Zato mu záviděli, tajně, a museli ho tudíž nenávidět, protože on mohl, a oni ne.

Lokál monotónně hučí, Hrala rozdává karty a tváří se ustaraně, přítel má asi pravdu, vždycky má pravdu, když mi vrátí povídku. Gruse tu prohlašovali za blázna a ubližovali mu, ale tenkrát, po třiceti dnech dešťů, kdy se všichni strachovali, že voda strhne hráz Ježkovského rybníka, zatopí cihelnu, louky, všechna stavení v Dolní čtvrti, textilku a mlýn, a záplava postihne celé povodí, tenkrát chodili tiše po hrázi, kde seděl Jirka Grus a sledovali jeho holínky na třetím betonovém schodu, ke kterým se zdvíhala hladina, a ti, co vodě rozuměli, věděli k čemu by došlo, kdyby se těch jeho špinavých holínek dotkla, a nikdo si nedělal vtípky ze Strašáka, a on celé dva dny koukal do kalné vody, jako by chtěl tu vodu zadržet, a opravdu, až k jeho holínkám hladina nedosáhla, a hráz vydržela, a Gruse našli ráno spícího na těch betonových schodech, a nemohli ho probudit, povedlo se to až v nemocnici, kde doktoři konstatovali naprosté vyčerpání.

Hrala hlasitě zakleje, hodí karty na stůl a do lokálu vejde ženská. Odstrčí pana Melichárka, který se jí připlétl do cesty, a sahal po ní a halekal, pusinko, broučku, kytičko sedmibarevná, prodere se k Šáchovi a vysokým hlasem, zvyklým uklidňovat rozdováděnou třídu, zaječí: Potáhni domů, ty prase vožralý, co si myslíš, už druhej tejden v jednom kuse chlastáš, jiný nosej každéj pátek v taškách, a pod kazajkama z jatek kila masa, a ty se příklátíš jen s tou svou vopicí a filozofickejšma šplechtama, kterejma mě chceš voslňovat, z takovejch keců se guláš neuvaří, co je mi platný, že nemáš ani jeden šedivej vlas, když v posteli dovedeš jen chrápat, a jela dál ve vysokém monologu, a chlapi koukali na její pěknou tvář a na veliká ňadra, která se zdvíhala a klesala a Šácha pokyvoval souhlasně hlavou a položil si prst na ústa, a když na okamžik ustala, řekl chlácholivě: Klid, matko, hík sunt leónés, a všichni se u stolu rozesmáli, a ona zčervenala, a poprsí se jí nadmulo, a facku bylo slyšet až ve sklepě, kde Motýl Emanuel narážel sud.

Lokál byl najednou tichý, zvědavý na další akt, jen z povaleného püllitru odkapávalo pivo na špinavou podlahu.

Tady máš námět, kopl mě přítel, uchoť ho a tvaruj, rozvíjej, piš, tohle je počátek dramatu, ze kterého lze vytěžit prózu, kamínek uvolněný na vrcholu kopce.

Žena odcházela v tichu, pan Melichárek ucouvl s rukama připáženými, hráči pozdvihli karty, Motýl Emanuel, celý udýchaný, stál za výčepním pultem a motýlek mu visel nakřivo.

Zavolám na záchytku, zaječela ode dveří, ať si tě odvezou, doma už mi chrápat nebudeš, a dveře bouchly, a všichni se naráz rozhučeli a Šácha soustředěně vyklepával z rukávu pivo, místo letopočtů.

Hodiny nad Strašákovým kloboukem ukazovaly jedenáct, ten nejlepší čas hospodských lokálů, pokud se nezavírá a já si znovu vzpomněl na Gruse, jak jednou večer v zimě stál ve výklenku cukrárny, šel jsem tenkrát ze sokola a bylo mi divné, proč tam tak stojí, a on řekl: zas nesmím domů, zas mě poslali pryč, zase je tam chlap, a já Gruse pozval k nám, jenže matka ho dál nepustila, mohl jen do haly, kde táta přijímal cestáky, dala mu služkou namazat krajíc chleba sádlem, které bylo v té poválečné době ještě na lístky, ale do mého pokoje nesměl, víš, co jsou to štěnice, běsnila matka, nechat si je zanést do baráku, to by byla katastrofa, štěnic se nikdo nezavírá, takovej barák můžeš rovnou podpálit a náš barák stál na náměstí a dole byl velký obchod s textilem a táta přijímal cestáky v hale s proutěnými křesly a po osumačtyřicátém nám obchod i dům znárodnili.

Tady se ještě nezavíralo, ještě zbývala hodina, hodina radosti i marnosti, hodina k vystřízlivění, či doražení, a všichni ji tu teď přijímali s úlevou, a zároveň s napětím a očekáváním, kdy Šácha zaplatí a odpochoduje.

Seděl dál, seděli všichni, jen kanonýr Douša se zvedl, došel k výčepnímu pultu, natáhl se a posunul malou ručičku hodin na deset, právě takové číslo měl na dresu darovaném divizním Meteorom, uchopil Strašákův klobouk a narazil si ho na hlavu. Hrala odsedl od hráčského stolu a motýl Emanuel nesl hadr na utření rozlitého piva.

Předělej tu povídku, řekl mi přítel, nepiš jenom o Strašákovi, piš i o prostředí, ve kterém žil, o jeho mámě, o téhle hospodě, stala se přece jeho domovem, napiš o chlapech z jatek, kteří mají silná zápěstí a jemné ruce, dovedou zacházet s noži jako chirurgové, zbav se té pochmurnosti, vždyť Strašák pil rum dobrovolně a s radostí, byla to jen nešťastná náhoda, že mu po litru selhalo srdce, měl možná příjemnější smrt, než bude mít kdo z nás!

Douša se pitvořil mezi stoly v zelenomodrém dresu Meteoru s desítkou na zádech a se Strašákovým kloboukem na hlavě a tančil břišní tance a pan Melichárek nás zase zaměřil. Vy dva písáři, hulákal, napište to, napište, co sem jednou provedl mamíně, haha, já vzal domů pošťáka Jágra a naved ho, aby zaklepal, a když se mamina probudila, zavolal, to sem já, Starej lev, a vona mu v noční košili vypleskala mezi dveřma ze všech stran, bylo jedno, že to nejsem já, hehe, naše mamina, sluníčko sedmítečný, vona je pane redaktore někdy pěkná saň, a pan Melichárek vzal naši láhev a zbytek vína naráz vypil, a kanonýr Douša se dál pitvořil mezi stoly s kloboukem na hlavě, dokud se nezvedl řezník Koza v kostkované kazajce.

Ten klobouk vrať, primadono. A Strašáka nech na pokoji, nesaháš mu ani po holínky. A zdálo se jako by hospoda souhlasně zamručela.

Douša posunul klobouk do čela a zavlnil se v bocích, proč ti to vadí, Kozo, proč zrovna tobě to vadí, tys to přece tenkrát začal, poručils mu dva velký strašáky, a hospoda zahučela znovu.

Chlap chytil Doušu za dres a mluvil klidně: Všem nám to vadí, abys věděl, všem, ze Strašáka tu šaška dělat nebudeš, ten klobouk vrátíš, kde byl, a Douša se chtěl Kozovi vycuknout a při tom se ten modrozelený dres roztrhl.

Douša strnul, přestal si Kozy všímat, byl tu nejlepší fotbalista a všichni to věděli, všichni se na něho chodili dívat a křičeli gól, všichni mu fandili a připíjeli si s ním na vítězství a nikdo se s ním nikdy nechtěl prát, o tom, kdo poroučel tenkrát Strašákovi rum se všeobecně vědělo, jen bezpečnost nemohla dát protokol dohromady, soustředila se raději na tu bouračku na křižovatce, která se druhý den udála a v níž byli mrtví dvě.

A najednou Douša letěl, dopadl na stůl, převrhl pultitry, sesul se na podlahu, a nikdo mu nepomohl se zvednout, Motýl Emanuel přiběhl pozdě, hospodu to nijak nevzrušilo, v banku bylo rovných osm stovek a pan Melichárek u našeho stolu začal recitovat: Pij Bušku, již se nezarmuť, a přítel se přidal svým znělým barytonem a recitovali dvojhlasně: Však jaká země, taký lid, vás kdyby chtěli učit všichni svatí, zda všimnou si jich Češi paličatí, buď svatý rád, že nejsi bit, a recitovali ještě dál, a chtěli si tím vínem připít, a láhev byla prázdná.

Do lokálu vstoupili dva příslušníci bezpečnosti. Karbaníci přikryli bank ubrusem, Douša se zkrvaveným nosem zmizel na záchodě, Grusův klobouk se znovu octl pod hodinami, které už zase ukazovaly správný čas.

Šácha seděl, dokud k němu strážci bezpečnosti nedošli, pak zvolal platím, a vypadal střízlivě. Měl osm piv a šest velkých rumů.

Za tohle mě pánové na záchytku nedostanete! Oni mlčeli a pokynuli mu, aby vstal. Motýl Emanuel se policajtům uklonil, zprvu galantně, a když zabouchli dveře, uklonil se až k zemi. Hospoda neudržela smích a já nemohl udržet to nastřádané víno.

Tak co, písáři, oslovil mě Douša na záchodě, díval se do malého zrcátka nad špinavým umyvadlem a ohmatával si nosní chrupavku.

Taky máš pocit, že se lišíš od ostatních, písáři? Taky máš takový vědomí, že něco umíš líp, než jiní? Pozor, písáři, voni jsou na to moc citliví, voni se cítí povoláný tě soudit. Všichni ty nýmánda, co v životě v ničem neuspěli, jsou soudcové, odborníci, veličiny, kapacity. A všichni jsou proměnliví, jako počasí. Jednou tě nosí na ramenou, podruhý tě zmlátí, a teprve, když to nepřežiješ, začnou tě opěvovat. Jako Strašáka. Napřed pro ně byl cvok, teď si ho prohlásili za svatýho. Lidi jsou verbež, písáři, a co si myslíš vo mě?

Chtělo se mi zvracet, ale nemohl jsem, hlava se mi stále motala, a jen tak podvědomě jsem tušil, že už přece jenom konec k té povídce o Doušovi mám, ale nedržím ho pevně, myslel jsem si o něm, že má pořád ještě šanci, ale to jsem mu neřekl.

Přemýšlím, proč to ta ženská udělala, uvažoval přítel, když jsem se vrátil, ale takový je život, ten píše příběhy sám a literáti mají povinnost je zpracovat, zobecnit, přetavit a vykovat do krásného ušlechtilého tvaru, který zvoní. Ty se alespoň snažíš, ale já nepíšu, v životě jsem nic nenapsal, já jenom radím, upravuju, doporučuju, ale nepíšu, proč vlastně já nepíšu?!

Přítel obrátil prázdnou skleničku a najednou zvolal přes celý lokál: Velkýho strašáka rumu! A Motýl Emanuel mu ho přinesl, i když to v poslední době nedělal, a začal kasírovat, do půlnoci musel být lokál prázdný. Bank s osmi stovkami byl rozebrán a pan Melichárek, Starý lev, se vydal ke své mamině.

Musíš tu povídku předělat, řekl pak přítel důrazně, je to dobrá povídka, jenom jí chybí ten zvonivý kov, ostří čepele, která zablýskne dřív, než zasadí smrtelnou ránu, a já už to všechno věděl, a lapal po vzduchu, točila se mi hlava a zvedal žaludek, cítil jsem se strašně bídě mezi těmi chlapy, co dovedou pít, a přítel vyprázdnil naráz tu sklenici rumu a zarudlýma očima se na mne dlouze zadíval, a mě bylo jasné, že tu povídku nikdy lépe nenapíšu.

Konec